81/31
XXXVI. ÉVF. • 1981. NOVEMBER 19. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

AMIT FŐZÜNK, MEG IS ESSZÜK!

(CIKKUNK A 12–13. OLDALON)

FOTO: GAÁL ZOLTÁN

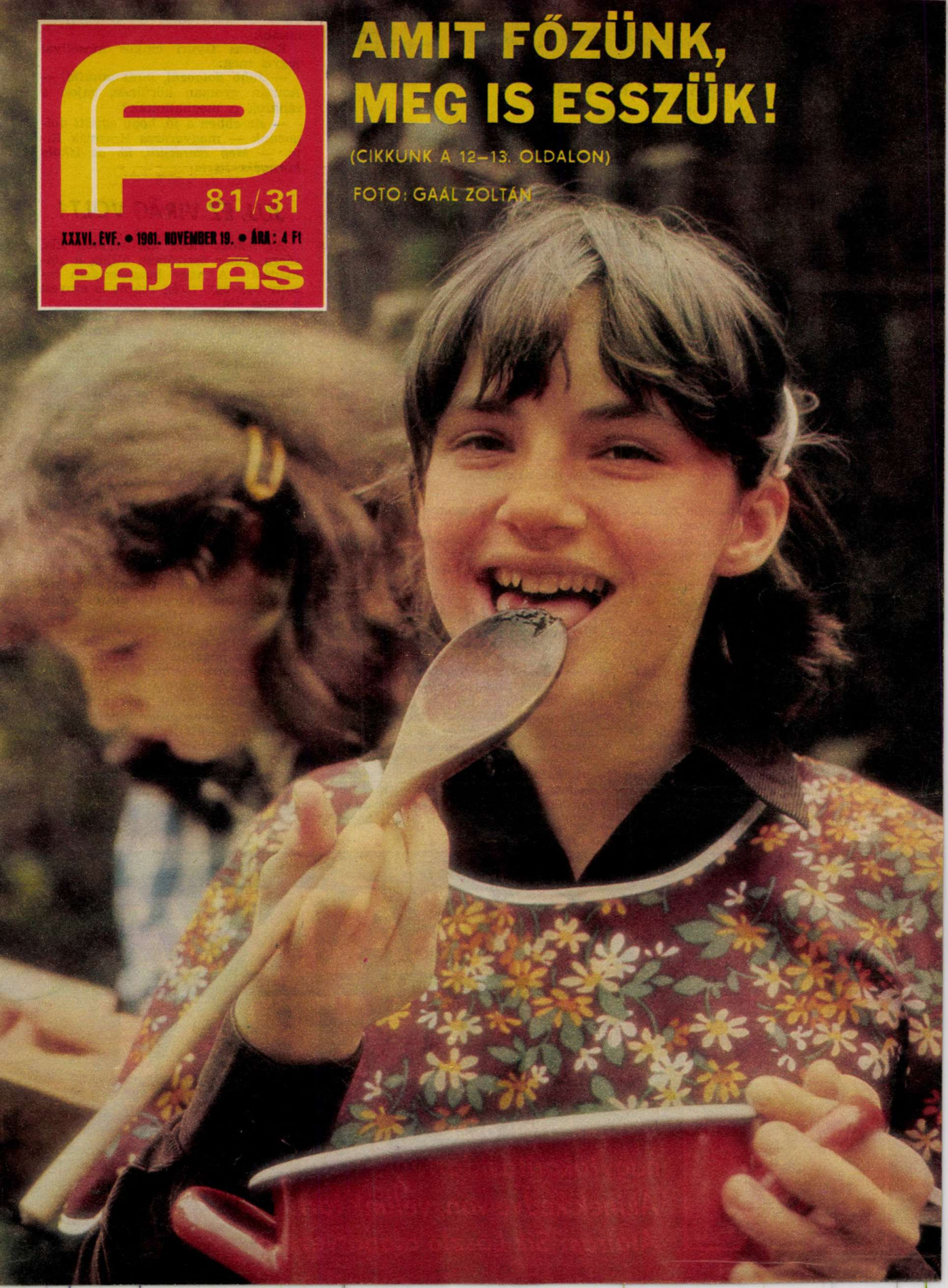

Az ásás nemcsak egyszerűen – munka, izmosodik tőle az ember

A magamfajta szemlélő restnek érzi itt magát. Amerre nézek, dolgos kezek húzzák kupacba az avart. Sörösüvegbe koccan a gereblye, gyűlik a szemét: eldobált tejeszacskókat, cigarettás dobozokat, papírzsebkendőket, olajos rongyokat nyelnek el a kukák.

— *A művelődési ház udvara tiszta* — jelenti az egyik fiú. — *Most hova menjünk?*

— *Segítsetek a többieknek a játszótéren* — mondja Tormási János, a Budapest X. kerületi, Jászberényi úti általános iskola igazgatója.

A srác füttyent egyet, nyomban itt az erősítés. A játszótér különösen „veszélyeztetett" terület. Szélén lángossütő bódé terpeszkedik, közvetlen szomszédságában a Vasvirág vendéglő szürke falai emelkednek. Hanyagul eldobált papírszalvéták csúfítják a füvet, törött üvegekbe botlik a járókelő.

Sík László csapatvezető is együtt dolgozik a gyerekekkel, szusszanásnyi időre áll csak meg.

NÁLUK MÁR HAGYOMÁNY

— *Az iskola környékének rendezése, a kert ápolása már hagyomány nálunk* — mondja. — *A gyerekek szívesen veszik kézbe a kapát, gereblyét. A „Közös otthonunk: Kőbánya" akciót a kerületi tanács és a Hazafias Népfront hirdette meg. A szükséges munkaeszközökről a tanács gondoskodott. Folyamatosan takarítunk, télen havat lapátolunk. Nemcsak az iskola környékén, hanem olyan házak előtt is, ahol idős, beteg emberek laknak.*

Karakas Gyuri cinkos mosollyal jegyzi meg:

— *Jobb dolgozni, mint tanulni.* — Azután gyorsan körülnéz, vajon a tanárok is meghallották?

— *Az ebben a jó, hogy együtt dolgozunk* — magyarázza Hornyák Rita. — *Meg szeretjük, ha az iskola környéke tiszta.*

JUJ, EZ VIRÁG VOLT!

Az iskola előtti kis kertben lila, sárga, fehér őszirózsák állják a „támadást". A nagy buzgalomban bizony egy-egy virág szárát is elnyesi a kapa éle.

— *Juj, ez virág volt!* — kiált fel egyikük —, *jobban vigyázzatok!*

Az udvaron vörös salakos kosárlabdapályát egyengetnek a fiúk, a távolugró ágy homokját a Finomkerámiaipari Művek KISZ-esei, Perger Egon és Megyeri Ferenc lazítják ásójukkal. A régi, kicsi iskolának nincs tornaterme, így a szabadban, az iskola mögötti réten, vagy a közeli művelődési házban tornáznak a gyerekek.

— *A játszóterek, parkok, gazdátlan területek, az iskolák környékének szebbé tétele egy része a „Közös otthonunk: Kőbánya" akciónak* — mondja Gyetvai Györgyné, kerületi úttörőelnök. — *Nemrég kerületünk tizennyolc iskolájának úttörőcsapatai általános nagytakarítást végeztek, ifikkel és vállalkozó kedvű szülőkkel együtt. Az akción belül a csapatok hulladékgyűjtési napot szerveznek, a pénzt az idősek, rokkantak megsegítésére létesítendő központi alap javára fizették be. Környezetünk szebbé tétele csak a kezdete volt az egyéves programnak.*

Térülnek-fordulnak a gyerekek. A kupacokba gyűjtött szemetet kukákba rakják, az avart elégetik.

Utolsót lobban az avarhalom lángja, a dolgos kezek megpihennek. Szép nyitány volt, gyerekek!

Géczi Éva

KŐBÁNYAI SZOMBAT

„Szombaton őszi nagytakarítást tartunk! Akinek kedve van, velünk tart."
Aláírás: Sík László csapatvezető

Gereblyetánc . . .
Egy ütemre mozdul
a karunk, nézd,
micsoda kavalkád!

Itt lobban el a nyár . . .
Már csak az égő avar
lángja melegít.
Ide jöjjön, aki fázik!

FOTO: WAGNER MARGIT

Hórukk!
Vigyük gyorsan, hadd
nyelje a szemetet a kuka!
Négy gyereknek meg sem
kottyan az ilyen teher

Jólesett a munka:
szép a park, a suliudvar,
rendben van a játszótér is,
kezdődhet a pihenés

A szabad szombatok a legtöbb embernek változást hoznak az életébe. Az a gyerek, aki eddig is értelmesen töltötte el a szabad idejét, ezek után még többet szentelhet majd kedvenc hobbijának.

Sajnos, sok családban a televíziónézés jelenti az egyetlen szabadidős tevékenységet. Szerencsére a gyerekek nagy többsége nem fogadja el a televízió „mindenhatóságát", legalábbis ez derül ki a Szeptemberi napló visszaküldött példányaiból. **Vincze Mónika** (Budapest, Czabán Samu tér 13.) például így ír: **„Szerintem annál unalmasabb dolog nincs, mint amikor az ember ül a tévé előtt, megnéz mindent, még az olyan műsorokat is, amelyek végképp nem érdeklik."** Persze Mónika szerencsés helyzetben van, mert: **„Az úttörőházunknak annyi a szakköre, hogy felsorolni is nehéz. A divat-, tánc-, modellező, barkács-, szakács-, magnós, önvédelmi, rádiós, és tiniklub a szabadszombatokon is tárt ajtókkal várja az érdeklődőket. A Palók Károly Úttörőház ezenkívül szellemi és ügyességi vetélkedőket is szervez. Általában minden szombaton ott vagyok, hiszem még a szabad szombat bevezetése előtt terveztem, hogy többet olvasok a hétvégeken és persze a sportot sem hanyagolom el."** Vincze Mónika tehát a lehető legjobban szeretné kihasználni a hétvégeket.

Vannak azonban olyan gyerekek akiknek kevesebb lehetőségük van a művelődésre, szórakozásra vagy sportolásra. Ők más elfoglaltságot kerestek. **Barancsi Mária** (Várdombi, Kossuth u. 127. — 7146) és társai például elhatározták, hogy **„A szabad szombatokon társadalmi munkát végzünk és segítünk a községünkben lakó mozgássérülteknek."** A célkitűzést tettek követték. Mindezek mellett azért még egy-egy kirándulásra vagy kézilabda-mérkőzésre is jut idejük.

Sok érdekes dolgot tudhattunk meg a naplókból, de egy fontos kérdésről szinte alig-alig írt valaki. A házi és a ház körüli munkáról a legtöbben megfeledkeztek, pedig az is lehet szabad szombatos program. Annyi tennivaló akad, ha ennek csak egy egészen kis részét végeznétek el, mondjuk a bevásárlást vagy a takarítást, esetleg megetetnétek a jószágot, máris nagyon-nagyon sokat segítenétek édesanyátoknak, családotoknak. Ne feledkezzetek meg a kistestvérekről sem! Velük is foglalkozni kell, hiszen ezzel is terhet vehettek le a család válláról Gondoljatok arra, hogy anyu nyugodtan főzhet, takaríthat, ha tudja: a kistestvér jó kezekben van. Persze nem kell azért feláldoznotok a teljes szabadidőtöket. **Berta Enikő** (Ózd, Hámán Kató úti iskola — 3600) például ezt írja levelében: **„Először elvégzem azokat a feladatokat, amelyeket anyu rám bíz, s utána már nyugodtan mehetek a barátaimhoz."** Ő tehát jól beosztja idejét, s így a család számára is hasznos segítésen kívül szórakozásra, kikapcsolódásra is jut ideje.

Nagyon sokan panaszkodnak arra, hogy lakóhelyükön nincsenek szervezett, a szabad hétvégeket kitöltő programok. Meglehet, hogy a panaszok jogosak, de miért ne lehetnének jó kezdeményezők a gyerekek? Néhány jó ötlet, pár lelkes vállalkozó, s máris szervezhettek sportversenyeket, kirándulásokat, vetélkedőket, szakköri és könyvtári foglalkozásokat.

A szeptemberi naplókban rengeteg ötletet olvashattunk. **Király Andreának** (Pápa, Anna tér 1. — 8500) egészen különleges dolog jutott eszébe. **„Több gyermek-, illetve úttörőklubot kellene szervezni. Mi a lakótelepen elég sokat unatkozunk, ezért meg lehetne valósí-**

SZÍNESEBB HÉTVÉGÉT!

Arra kértünk benneteket október 8-i számunkban, hogy írjatok hétvégi programjaitokról. Sokan küldtetek levelet. Legjobban nem is a mennyiségnek, hanem az őszinte válaszoknak örülünk. Ebből is láttuk, hogy megértettétek: közös, nyilvános tapasztalatcserénk célja, hogy még színesebbek legyenek a hétvégék.

tani azt, hogy minden háztömb rendezzen be magának egy pinceklubot. A pincék amúgy is kihasználatlanok, a lakók általában felesleges kacatokkal tömik tele őket. Egy-egy ilyen klubban aztán rendezhetnénk vetélkedőket, versenyeket, sőt, a háztömbök klubjai is vetélkedhetnének egymással."

Ennél már valóban csak az lenne szebb, ha ezek a klubok nemcsak a maguk életét élnék, hanem kirándulásokat, múzeumlátogatásokat, koncertprogramokat is szerveznének. **Jójárt Erzsébet** (Kistelek, Rákóczi u. 3. — 6760) **„Előtted a szombat"** címmel valóságos mozgalmat szeretne hirdetni. Itt mindenki kitalálhatna, javasolhatna valamilyen szombati programot, amelyet — ha a többiek is elfogadják —, meg is valósítanának. Ennek a módszernek nagy előnye az, hogy a szervezők egyszerre több ötletből is válogathatnának.

Nagyon fontos, hogy az elhatározások, az ötletek megvalósításában a művelődési házak, a lakótelepi közösségek is segítsenek. Az ötletek különben csak ötletek maradnak, pedig a szabadidő értelmes és hasznos eltöltése nemcsak a gyerekek érdeke.

NEVETNI TILOS!

Vidám színjáték

ELŐADÓ: Előadásom címe: „Az előremutató, érzelemgazdag mosoly, mint a léha, felületes röhögés ellentéte." Kérem, hogy mindenekelőtt tekintsék meg a következő kis jelenetet.

(Kétoldalról óvatosan hátrálva bejön két fiú lepedőben, szellemnek álcázva. Mozgásukon látszik, hogy szeretnének észrevétlenek maradni. Mintha keresnének valakit, vagy bújkálnának valaki elől. Egyre közelebb érnek egymáshoz, anélkül, hogy megfordulnának. Végül középen összeütköznek. Erre megfordulnak, megpillantják egymást, mire fejvesztetten kirohannak.)

ELŐADÓ: (Egy ideig önfeledten hahotázik, aztán észbekap.) Hát kérem ez rettenetes. Hogy korunkban is léteznek még olyan sekély gondolkozású egyedek, akik nevetni tudnak ezen a jeleneten. Mert mit is láttunk voltaképpen? Mondjuk ki kereken, hogy az elidegenedett ember szánalmas rúgkapáját láttuk. (Kuncog.) Ahogy besettenkedtek abban az idétlen lepedőben... Mint két rettegő mumus... hu-hu-ha-ha!... Pardon. Tehát ez a nevetés tulajdonképpen a technikai csodák által abroncsok közé szorított lélek kétségbeesett sikolya volt. Arcizmainkat nem a jelenet humora rántotta szét... istenem, ahogy összeütköztek... és ahogy kirohantak...! Mint két hajó nélküli vitorla... há-há-há! Pardon. Ha jól emlékszem a rántottánál tartottunk. Szóval arcizmainkat nem a jelenet humora rántotta szét, hanem a vad rohanásban megfáradt szellem meghökkentő igénytelensége. Ebben a nevetésben kérem csak a test vett részt, aminthogy a gorilla is vicsorít, ha faekével vakarják a hátát. Ezt a felszínes, vásári komédiát már csak az tehette volna még silányabbá, ha menekülés közben egymásba gabalyodik a két rém... he-he-hi-hi... és a földön hemperegve próbálnak szabadulni egymástól, velőt szaggató sikolyok közepette... jaj, az oldalam...! Izé... tehát a felháborodástól elfúló hangon felteszem a kérdést: ilyen humor kell nektek emberek?!... Akkor a gondolkodó és alkotó emberek száz és száz milliói zúgják majd pörölycsapásként: nem, nem ilyen! (Diadalmasan körbeint, mintha a zúgó tapsvihart próbálná csendesíteni.)

ELŐADÓ: (Folytatja a felolvasást.) — Na ja — bökhetne oldalba valaki a másik száz meg száz millió közül. — Dehát akkor milyenre? Természetesen kézenfognám az illetőt, és kivezetném a tudatlanság nyúlós mocsarából a pallérozott szellem tükörsima betonútjára. De mielőtt folytatnám, kérem tekintsék meg a következő jelenetet!

(Bejön ugyanaz a két fiú, és hajszálpontosan eljátssza ugyanazt a jelenetet, amit az előbb.)

ELŐADÓ: (Átszellemülten folytatja a felolvasást.) Látták ezt?... Látták?!... Nos, kérem ez az, amit méltán nevezhet humornak a XX. század embere. Ez az a jelenet, amely nemesít, amely felemel, és amely mélyenszánt. Az ilyen élmények hatása alatt nevetünk ökölbeszorított arccal, miközben építő kritikával szemléljük a jelent és elszántan tekintünk a jövőbe. Kell-e mondanom, hogy a lepedők finom iróniája voltaképpen kürtszó, amely a henye heverészés elleni harcra mozgosít? Ha kell, ha nem, mondom. Az összeütköző ülőgumók lírai puffanásában pedig csak a vak nem látja az ádáz utakon botladozó szellem kényszerű megfeneklését. A jelenet emberformáló ereje talán akkor bontakozna ki teljes pompájában, ha a két túlvilági fickó összeütközne menekülés közben, és rémülten henteregnének a földön, velőtszaggató sikolyok közepette. Ebben az esetben a lét és nemlét súlyos drámájával is megajándékozna bennünket a rongyokká szakadó ágyneműk látványa, és harcos mosoly telepedhetne a képünkre. Persze beszélnünk kell még az úgynevezett „birizga-effektusról" is. Ez úgy megy, hogy barátunk és harcostársunk a bordáinkat, vagy lábbelitől megszabadított talpunkat birizgálja alkotásra termett ujjaival. Mármost, ha nyúnkre van a dolog, akkor léhán és felszínesen felröhögünk, ellenkező esetben szilaj vicsorgásra húzódik a szánk. A módszer mindazonáltal rendelkezik bizonyos előnyökkel is, ezt kár volna tagadni. Például, komoly lélektani drámákat is végig tudunk nyeríteni a segítségével. Kérem, hogy tegyenek egy ellenőrző próbát a következő, már-már filozófiai mélységű jelenet megtekintése közben, és figyeljék jellemük erőteljes fejlődését!

(Ismét bejön az iménti két fiú, és eljátssza a már ismert jelenetet.)

Cser Gábor

SÚGÁSHOZ

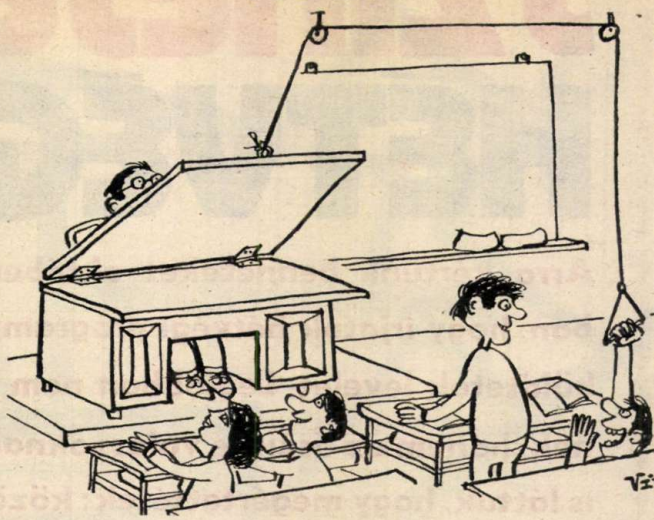

MAGYARÁZATHOZ

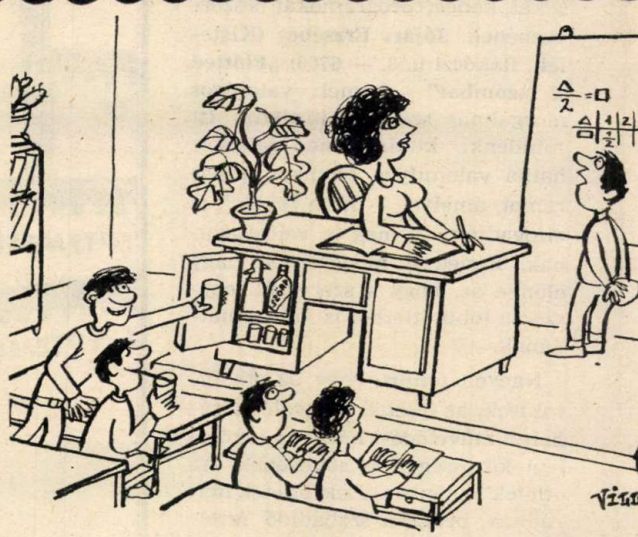

IZGALMAS PILLANATOKHOZ

TANÁRI ASZTALOK

FÖLDES VILMOS RAJZAI

DOLGOZATÍRÁSHOZ

UNATKOZÓ HETESEKNEK

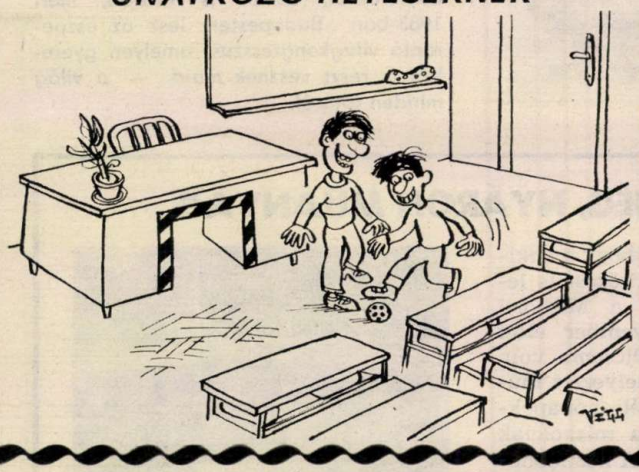

ÓRA ALATTI JÁTÉKHOZ

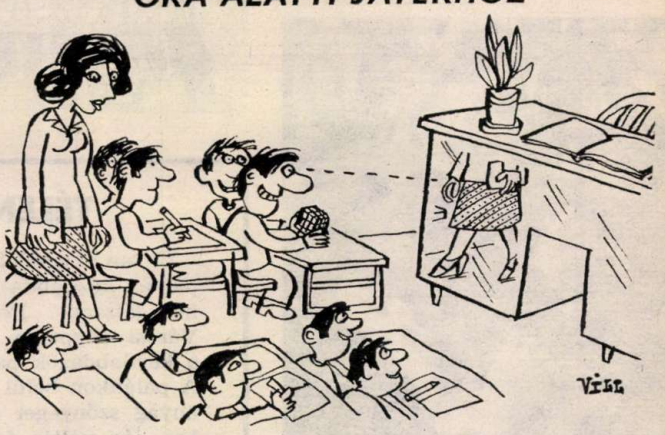

TESTNEVELŐ TANÁROKNAK

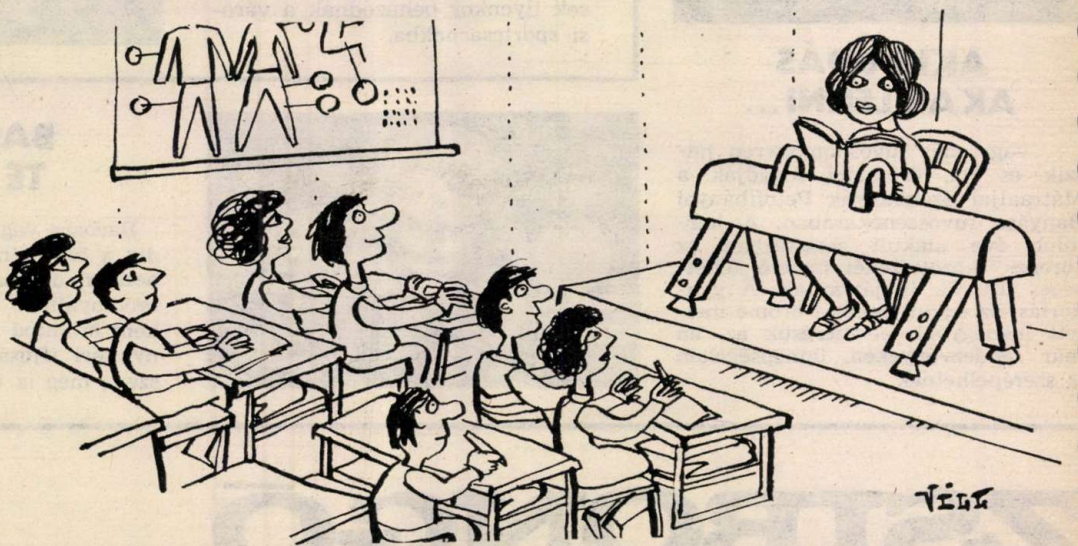

?!

Bocs, hogy közbeszólok, kedves Bencses Klára, de jó ötlet volt a levélírás. Jól tetted, hogy hozzánk fordultál az érsekcsanádi 1552-es Gábor Áron Úttörőcsapat tagjai nevében, nagy kérdésetekre keresve választ: ti miért nem kapjátok a Pajtást? A felelet reméljük, rövidesen megérkezik az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat terjesztési osztályától. Ugyanis ők foglalkoznak azzal, hogy a Pajtás és a szerkesztőség más kiadványai, például a Mini Pajtás Rejtvénymagazin, a Hahota, a Pajtás–Pif Magazin eljusson hozzátok.

Erről jut eszembe, jó lenne, ha példátok ragadós lenne, s mások is értesítenének bennünket a ti esetetekhez hasonló hiányosságokról, visszásságokról. Egyrészt azért, hogy gyorsan orvosolhassuk panaszaitokat, másrészt azért, hogy végleg megszüntessük ezeket a hibákat. Úgy vélem, ezért már igazán érdemes levelet írni.

–bőcs–

AHÁNY NYELV, ANNYI EMBER

A mondás ma is igaz. Igen, elpocsékolja az idejét az a gyerek, aki az iskolai nyelvórákon gombfocizik. De legjobban az jár, aki a kötelező nyelvtanulás mellett nekilát egy másik idegen nyelvnek is! Egyszerűsége és könnyen megtanulhatósága miatt ajánljuk az eszperantót, annál is inkább, mert 1983-ban Budapesten lesz az eszperantó világkongresszus, amelyen gyerekek is részt vesznek majd – a világ minden tájáról.

AKI DUDÁS AKAR LENNI...

...vagy más fúvóshangszeren játszik és jól, örömmel fogadják a Mátraaljai Szénbányák Petőfibányai Bányász fúvószenekarában. A harminc éve alakult zenekarban az „öregek" között zenét szerető, tehetséges úttörők is játszanak. A gyakorlás, az együtt zenélés öröme mellett legnagyobb elismerésük az, ha már rendezvényeken, ünnepségeken is szerepelhetnek.

TÉLEN JÉG, NYÁRON MŰANYAG

Ugyan ki gondolná, hogy a hokipályán kézilabda-mérkőzést is lehet játszani? Pedig a Miskolci Városi Jégpálya november előtt a kézilabdázók paradicsoma volt. A palánkon belül elhelyezett műanyag szőnyeget a téli hónapokban jég váltja fel, a miskolciak legnagyobb örömére. A kézilabdások ilyenkor behúzódnak a városi sportcsarnokba.

BARBARA, TE ÉDES...

Barbara vagyok, a vadméh, ők pedig a barátaim. Szívesen elrepülnék hozzád, de csak ugrani tudok. Mutatványaimat vasárnap délelőttönként láthatod a budapesti Marczibányi téri ifjúsági ház előtt. Ha tetszem, meg is vásárolhatsz.

ZSIBONGÓ

BARTÓK EMLÉKÉRE

Annyian és annyiféleképpen emlékeztek már meg Bartók Béláról... A Nemzeti Galéria Bartók-kiállítása azonban egészen különleges. A nagy zeneszerző életét és munkásságát a felszabadulás előtti társadalmi viszonyokon keresztül mutatja be. A rengeteg Bartók-ereklye – kottafüzetek, levelek, visszaemlékezések – mellett filmek, fényképek tanúskodnak a proletariátus, a parasztság, az antifasiszta-mozgalom és az elkötelezett baloldali művészek hányatott sorsáról. A kiállítás anyagában rendkívül sok olyan képzőművészeti alkotás is szerepel, amelyek Bartók Béla zenéjének hatására születtek. Kassák Lajost, Bortnyik Sándort, a külföldön élő Nicholas Schöffert, és több mai magyar képzőművészt is megihletett ez a népi forrásokból táplálkozó muzsika.

A kiállítás nov. 30-ig tekinthető meg.

CVÍDER BENEDEK BALLADÁJA (XII.)

Sok-sok hányattatás után rájöttem végre, hogy a textilfestés az én világom. Úgy jöttem rá, hogy otthon véletlenül kiborítottam egy tál halászlét az abroszra, és ez maradandó nyomot hagyott, egyrészt az abroszon, másrészt a család hangulatán. Szüleim egyetlen biztató szót sem szóltak az eset után, de én dacoltam a megnemértéssel. Hja, a művészet útjai rögösek... Viszont a színek és formák világa ellenállhatatlan erővel vonzott, már csak azért is, mert ezt a tevékenységet ülve lehet végezni. Még az sem riasztott vissza, hogy a szakkörben hemzsegett a temérdek kimondhatatlan nevű festék és vegyület. Hiszen nem varázsigéket akarok mormolni, hanem textilt festeni. Azt meg úgy is lehet, ha az ember a szomszédját figyeli. Miből, mennyit és hová önt?

... Sajnos, hamarosan kiderült, hogy mégiscsak a varázslók és boszorkányok tudománya ez. Mert, ha hiszitek, ha nem, sok álnok vegyszer teljesen azonos színű, viszont egyáltalán nem mindegy, hogy melyiket melyikkel kotyvasztod össze. Én például tündöklletes színű alapanyagot állítottam elő, amely mindent ragyogóan megfestett. Az asztalt, a ruhámat, a kezemet... Csak a textilt nem. Úgy mentem haza, mint akire rá-ömlött egy tál halászlé. Azzal a különbséggel, hogy azt azért le lehetett mosni.

Szóval, aki nálam balszerencsésebb akar lenni, annak festenie kell magát. A receptért — forduljon hozzám!...

HUSZONÖT ÉV UTÁN

Csaknem negyedszázada húzódó problémája oldódott meg a Lőrinci Hőerőmű lakótelepi iskolájának. Elkészült a hideg-meleg vizes fürdővel, öltözővel és lelátóval elátott tornaterme. A helyi üzemek jelentős anyagiakkal és társadalmi munkával járultak hozzá a tornaterem elkészítéséhez.

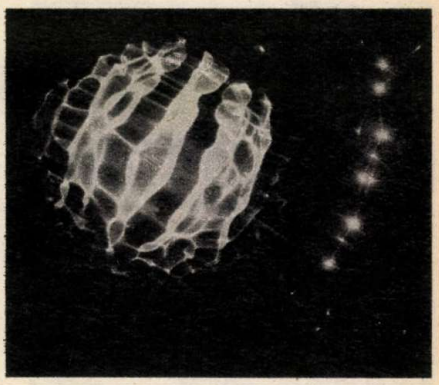

LÉZER TIZENÉVESEKNEK

Lehet-e fegyvernek használni a lézert? Milyen trükkel készült a fénykard a Csillagok háborújában? Hogyan működik az új nagy teljesítményű komputeres lézervetítő? Mindezekre és még sok más kérdésre választ kaphattok, ha megnézitek a Planetárium új műsorait, amelyek naponta negyed nyolckor kezdődnek „Lézer 25" címmel.

A Planetárium megtalálható Budapesten, a Népligetben, a 75-ös trolibusz végállomásánál.

VIDÁM „TANPÁLYA"

Nem mondhatja senki, hogy nem vettük komolyan a közlekedésbiztonsági hónapot. Hátunk mögött hagytuk a nagyvárosi forgalom veszélyeit, megkerestük a legvidámabb „tanpályát", ahol öt karambol után is vidáman énekelhettük, hogy „ujjé, a ligetben nagyszerű!"

TÖRTÉNELEM LAPRÓL, LAPRA

Mostanában sok olyan levelet írtok, amelyben arról értesítetek bennünket, hogy szeretnétek méltóképpen megemlékezni lapunk születésének 35. évfordulójáról. Milyen volt ez a három és fél évtizedes Pajtás-történelem? — kérditek és egyben kéritek is, hogy a nyomtatott betű és a kép segítségével mutassuk be nektek. Szívesen teljesítjük a kérést és a mostani, valamint november 26-i és december 3-i számainkban tallózunk egy kicsit lapunk harmincöt kötetet kitevő évfolyamaiban, amely nem más, mint az úttörőszövetség krónikája.

LAPUNK 35 ÉVES

László Gyula ma is szívesen lapozgat a régi Pajtás-kötetekben

Ilyen volt az első címlap, amely 1946-ban, karácsony előtt jelent meg

KEZDŐ LÉPÉSEK

László Gyula, lapunk első főszerkesztője, így emlékezik a kezdeti időszakra:

A Pajtást harmincöt évvel ezelőtt azzal az elhatározással indítottuk útjára, hogy százezrek segítője legyen.

December eleje lehetett, éppen betegen feküdtem otthon, amikor Szirmai Györgyné, az úttörőmozgalom egyik lelkes vezetője eljött hozzám, s megkérdezte: volna-e kedvem gyermeklapot szerkeszteni. Olyat, amilyen eddig még nem volt! Úttörőújság legyen, de ugyanakkor mindenkihez szóljon. Nagy kitüntetés, hogy éppen engem bízott meg a mozgalom ezzel a feladattal. Úgy éreztem, hogy már nem is vagyok beteg, hiszen régóta dédelgetett vágyam teljesült. Természetes hát, hogy egyszeriben tele voltam tervekkel. Hosszan beszélgettünk Szirmai elvtársnővel és egymás szavába vágva mondtuk az elképzeléseinket.

— Mikor kell megjelennie az első számnak? — kérdeztem kíváncsian.

— Még az idén! — hangzott a határozott válasz.

Így hát rögtön munkához láttam. Az első nagy fejtörést a lap neve jelentette. Sokat töprengtünk. Melyikünk ötlete volt, hogy Pajtás legyen a neve? Bizony nem tudom. Többször is kimondtuk egymás után, s úgy véltük, ez jó, kifejező név, bátran odatehetjük az úttörőújság címlapjára. Barát, cimbora, bajtárs, mindez benne van ebben az egyetlen rövid szóban.

A Pajtás első száma nyolc oldalon, tízezer példányban jelent meg. 1946. december 20-án már az utcán volt. A közelgő karácsony adta az ötletet, hogy a címlapra József Attila: „Betlehemi királyok" című versét tegyük. A lapban hírt adtunk az úttörők első színjátszóversenyéről, ismertettük a „Tamás bátya kunyhója" írójának életét, közöltünk mesét, rejtvényt, írtunk sportról, bélyeggyűjtésről és egy gyermekfilmről is.

Szerkesztőségünk az első időkben nem volt. Nemcsak hivatásos újságíró gárdája, de jó ideig szerkesztőségi helyisége sem létezett a Pajtásnak. A „szerkesztőség" valójában egy vaskos aktatáska volt. Hónapok múlva a Rökk Szilárd utca (ma Somogyi Béla utca) egyik épületének földszintjén levő fürdőszobából kidobtuk a kádat és íróasztalt tettünk a helyére. Így már elviselhető volt a helyzet.

Hogy kik voltak az első segítőtársaim?

1950-ben nagy formátumra tért át a lap. 1957-ben ismét hagyományos formában került az olvasók kezébe

TUDOD-E?...

A Pajtás első akciója az a megfigyeléses játék volt, amelynek címe: Keresd a levelet! A főváros különböző pontjain elrejtett 100 borítékos levelet kellett megtalálniuk az úttörőknek. Akik megtalálták, fél évig ingyen kapták a lapot.

*

Már az első számban is volt képregény. (Mátyás király Óbudán.)

Az első folytatásos regényt Fehér Klára írta, a Hatodik általános címmel.

*

A lap 1947-ben, a megjelenése után néhány hónappal már elérte a 100 ezres példányszámot.

*

1950. november 1-én jelent meg a nagy formátumú, négyoldalas Pajtás, amely ekkor vált hetilappá.

*

Az 1956-os ellenforradalom után 1957. január 31-én jelent meg újból a Pajtás, s lapjain kezdettől fogva segítséget nyújtott az újjászerveződő úttörőcsapatok munkájához.

*

A Pajtás 1961 nyarán nagyszabású akciót indított. Felhívta olvasóit, hogy gyűjtsenek virágmagvakat és küldjék el a Szovjetunióba, pionír barátaiknak. Kedves ajándék volt ez, a pionírszervezet születésének 40. évfordulójára.

A „Szerkesztőség postája" kéréssel fordult az olvasókhoz:

„Segítsetek a lap készítésében; hívunk minden tehetséges író és rajzoló gyereket." Örömmel vettük a jelentkezésüket. Rendszeresen hozták, küldték a híreket, kis tudósításaikat a Pajtásnak. Közülük azóta többen jeles, országosan ismert újságírók lettek, például Sugár András, Kulcsár István és Vajda Péter is. Tudok olyanokról, akik az úttörőélet emlékeként még ma is őrzik a „Pajtás ifjúsági tudósítója" igazolványt.

A lap mellékleteként jelent meg a diáknaptár

Az első Pajtás-terjesztők ilyen matricákat ragasztottak a faliújságra

1948-ban az országos úttörőtanácskozásra készült ez a Pajtás-kiadvány

VS VENDÉGSAROK

FŐZŐ KANALAT A KEZETEKBE!

Meghívtak a „Vendégsarokba" — itt vagyok. Nevem Nyerges Ágnes, munkám, a Magyar Konyha című magazin szerkesztése. Ami azt illeti, a nevemet is magam kotyvasztottam össze. Mert elöl a férjem után vagyok Nyerges, de nyomtatásban nem szerettem „né"-nek lenni. Hátul viszont saját jogon vagyok Ágnes.

Most meglepő fordulat következik: én is voltam gyerek. Gondolom mégsem emiatt szerepelek a Pajtás hasábjain. Feltehetően az sem indokolja „felléptetésemet", hogy főzni tudok. Ez másokkal is előfordul. Inkább az lehet a dolog mögött, hogy a Pajtásnál dolgozó barátaimmal beszélgetve, elmeséltem, mennyire megoszlik a szülők véleménye arról, hogy van-e „helye" a 10—12 éves lánynak vagy fiúnak a konyhában, legyen vagy ne legyen szava abban, hogy mi kerüljön vagy ne kerüljön az asztalra? Az elmúlt évek folyamán sokan kérdezték meg ez ügyben a Magyar Konyha szerkesztőségét. A levelekből kiderült, hogy a szülők inkább kirekesztik a konyhából a kamaszokat — ahelyett, hogy főzni tanítanák őket.

Ne türelmetlenkedjetek, máris elárulom, hogy én „ki a gyerekkel a konyhába, főzőkanalat a kezükbe!" — párti vagyok. Hiszen a főzés — alkotás, leleményes játék, még akkor is, ha az „alkotót" olykor balsiker éri. Ám nem dől össze a világ, ha a maga főzte kaja kevésbé tökéletes, mint az anyué vagy a nagyié. Az ember önmagával elnézőbb és ha éhes — megeszi.

Szabadelvű vagyok a „mit együnk?"-be beleszólás jogát illetően is. Persze,

ez nem lehet a kedvenc kaja ismétlődő kikövetelése, inkább ötletadás a minél nagyobb változatossághoz. A növésben levő szervezetnek nagyon sokféle anyagra van szüksége a húson, tésztákon kívül is.

*

Most pedig lássuk az okait annak, hogy miért nem merik az anyák egyedül beszabadítani csemetéiket a konyhába. Először is a tűzzel bánással való veszélyek miatt. De miért ne gyakorolhatná be a gyerek a gázzal vagy villannyal főzést — meggyújtást, eloltást — a szülő felügyeletével, miért ne vizsgázhatna le ebből az alapkövetelményből megnyugtatóan?

A második ok — nem egészen alaptalanul —, hogy a gyerek a gyakorlatlansága folytán az ebédnyi főzőcskézéssel akkora rumlit csinál, annyi szennyes edényt, elkoszolt eszközt hagy rászáradva, amennyinek az elmosogatása több munkával jár, mint a több fogásos vasárnapi ebéd elkészítése. Ennek a kifogásnak egyszerű az ellenszere: aki képes az önálló főzésre, legyen képes a használt edények azonnali elmosására, tisztára öblítésére, a konyha feltörlésére is.

Végül — és talán legfőképp — azért fél a szülő a fia vagy lánya önellátó tevékenységétől, mert attól tart, hogy sráca nem tudván, mihez, miből, mennyi szükséges a jóllakáshoz, akaratán kívül is pazarol. Így a maga készítette ebéd többe kerül majd, mintha vendéglőben enne egytál ételt.

A továbbiakban — e jogos aggály eloszlatása érdekében — egyadagos, valóban játszva elkészíthető recepteket kínálok, olcsókat, jóízűeket, pontos útbaigazítással, rátok bízva, hogy étvágyatokhoz képest néhány deka eltéréssel többet vagy kevesebbet készítetek-e belőle?

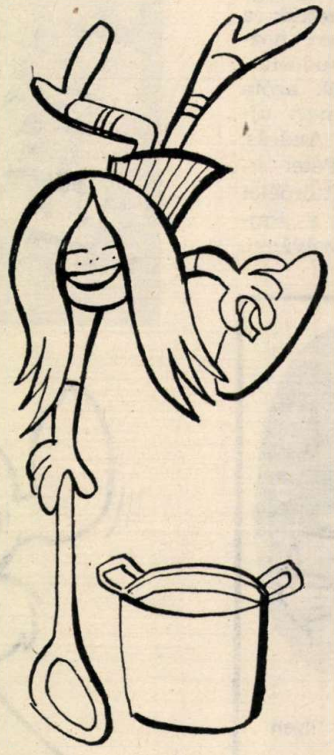

*

Első próbálkozásnak a **krumplis rántottát** ajánlom. Hámozzatok meg 2—3 közepes nagyságú burgonyát, öblítsétek le, s egy mélyebb tányérban hagyjátok lecsöpögni, majd a reszelő legnagyobb lyukú hajlatán reszeljétek le. Másik tányér széléhez ütve ürítsetek a tányérba két megmosott héjú tojást. Tegyetek bele késhegynyi sót és villával verjétek fel habosra. Kisebb méretű serpenyőbe tegyetek 1 evőkanál olajat, ezt közepes lángon kezdjétek melegíteni. A reszelt krumplit kézzel nyomjátok ki a levéből, gyorsan keverjétek a tojásba, s a már forró olajban — a közepes lángon — addig süssétek, ameddig a krumpli kis színt kap. Savanyúsággal remek ebéd.

Ugyanez az étel lereszelt almával, nagyon picit sózva (ez a tojás miatt szükséges) utólag porcukorral megszórva is elkészíthető.

Zöldbabpörkölt — konzervből. Egy 5 cm átmérőjű hagymát vágjatok félbe. Egyik felét, anélkül, hogy a száraz héjat lehántanátok, göngyöljétek be alufóliába, vagy tányérba téve borítsátok le csészével, hogy azt később még fel lehessen használni. A másik feléről hántsátok le a száraz héjat, vágjátok le a gyökeres véget és lapjával kis deszkára fektetve keresztben-hosszában vágjátok apróra. 1 evőkanál olajat tegyetek egy literes lábosba, s 1 perc melegítés után tegyétek bele a a hagymát, majd amint az sercegni kezd, öntsetek rá feketekávés csészényi vizet,

Ez bizony spenót! Két szelet sajttal és tükörtojással. Hm, de finom!

Töltött tojás. Elkészítése vetekszik egy izgalmas játékkal. Ha kész a „mű", eltüntethető!

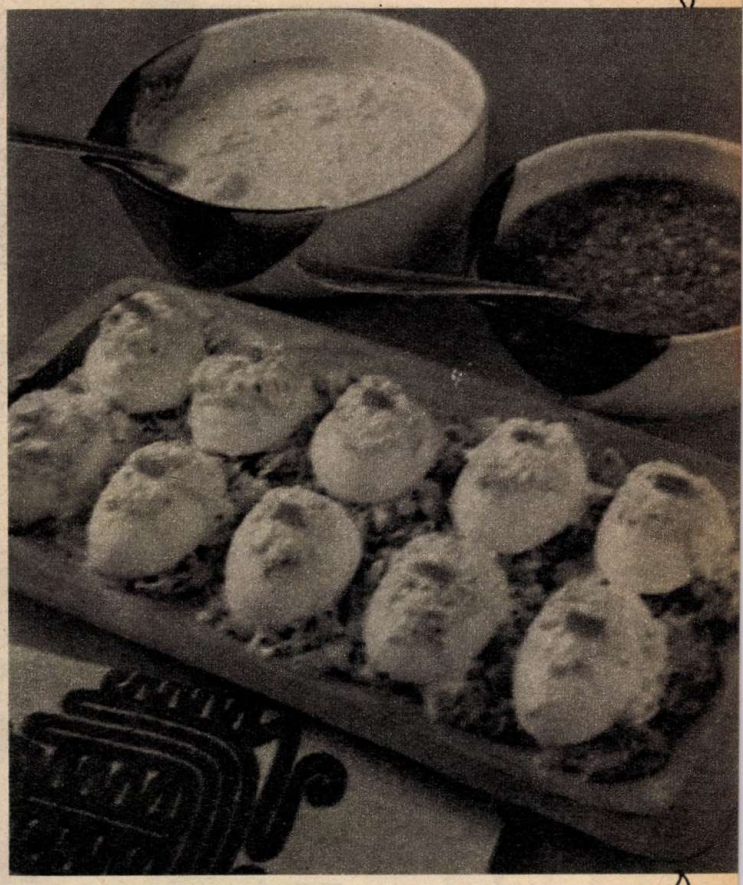

Készen is lehet kapni nyers levelestésztát. Csak ki kell szaggatni, megszórni reszelt sajttal és a kép szerint tálalni

Alma-csoda! Narancsos krém a közepében, ribizli szem a „fején". Jöhet!

fedjétek le és hagyjátok a hagymát puhulni. Kb. 10 perc alatt a víz elpárolog, a hagyma pirulni kezd. Akkor húzzátok le a tűzről, hintsétek meg egy lapos kávéskanálnyi pirospaprikával. Amíg a hagyma puhul, nyissátok fel a $^1/_2$ kg-os zöldbabkonzervet (a doboz tetejét előbb törüljétek le), s amikor már a hagymát megpaprikáztátok, töltsétek bele a zöldbabot és csak ez után tegyétek vissza a tűzre. Keverjétek össze, kóstoljátok meg, hogy elég sós-e? Ha a szátok sósabbat kíván, akkor óvatosan, apránként sózzatok utána. Ahhoz, hogy a zöldbabpörkölt sűrűbb, tartalmasabb legyen, de mégse hízlaljon, tányérban verjetek fel egy megmosott tojást, s amikor a bab az elsőt rotyogta, csurgassátok bele a tojást és keverjétek szét benne, a lángot pedig oltsátok el alatta, hogy az étel ne váljék szárazzá. Utána két almával finom ebéd.

Bátran megpróbálkozhattok a **sült túrókolbászkák** elkészítésével is. Egy $^1/_4$ kg-os túró felét mély tányérban villával dolgozzátok össze ujjnyi szelet vajjal, 1 evőkanál liszttel, 2 tojással, 1 kávéskanálnyi hagymakrémmel, 1 késhegynyi sóval, 1 kávéskanálnyi szárított petrezselyemmel. Addig nyomkodjátok össze a hozzávalókat, amíg az sima tésztává áll össze. Akkor formáljatok belőle fél virslinyi kolbászkákat, hempergessétek meg zsemlemorzsában. Serpenyőben forrósítsatok félujjnyi olajat (hogy elég forró-e az olaj azt úgy lehet kipróbálni, hogy vízzel megspriccelitek. Ha sistereg, jó). Ebben a forró olajban süssétek a túrókolbászkákat aranyszínűre, lyukas lapáttal egyenként emeljétek ki arra a tányérra, amin majd megeszitek. Tejföllel meglocsolva remek kaja.

Búcsúzóul csak annyit: ne felejtsétek el a mosogatást, s ha a főztök nagyon jól sikerült, hagyjatok egy falatot kóstolóba anyunak is.

Dr. Antalóczy Zoltán professzor éppen kivetíti azt a képet, amely most, a világon először jelenik meg újságban

TÉR-KÉP A SZÍVRŐL

SZENZÁCIÓS MAGYAR TALÁLMÁNY!

Szenzációs bejelentés hangzott el a legutóbbi, nyolcadik EKG-kongresszuson, amelyet hazánkban tartottak. A szenzációt dr. Antalóczy Zoltán professzor és dr. Greguss Pál egyetemi tanár találmányának ismertetése jelentette, melynek lényege, hogy láthatóvá tették a szív eddig láthatatlan elektromos erőterét.

— Mit jelent ez? — kérdeztük Antalóczy professzort.

— Kezdjük talán az EKG-val, vagyis az elektrokardiográfiával. Amint ez bizonyára már ismert, az orvostudomány korszerűsége folytán már igen sokféle információt lehet szerezni akár az egészséges, akár a beteg szívről. Az úgynevezett spotkamera lehetővé teszi, hogy a dobogó szívet televíziós képernyőn vizsgálhassuk. Azt is tudjuk, hogy a szívnek elektromos erőtere van, amelyet eddig csak EKG-készülékeink érzékelték, és azt vékony, vagy széles papírcsíkra rögzítették. Az orvosok ezekből a fura geometriai alakzatokból tudnak következtetni a szív különböző zavaraira, megbetegedéseire.

— Hogyan kapja a gép az adatokat?

— A bioelektromos hullámokat korábban három, majd Taccardi olasz tudós javaslata alapján tizenkét helyről gyűjtötték össze az emberi test felületére helyezett elektródok segítségével. Korábban, amikor még a balatonfüredi szívkórházban dolgoztam, elkészítettem a tizenöt elvezetéses EKG-t, amely már három síkmetszetben ad képet az orvosoknak a beteg szív működéséről.

Erről az új készülékről értesült az amerikai tanulmányútján levő Greguss professzor, aki viszont asszisztense volt korábban Gábor Dénesnek, a holografia Nobel-díjas, magyar származású felfedezőjének. A hologramfelvétel lézersugárnyalábbal megvilágítva térbeli képet ad a testekről.

Ilyen előzmények alapján született meg az ötlet — mondta a professzor. — Készítsünk olyan képet, amelyen a szív elektromos erőtere nemcsak síkban, hanem térben is érzékelhető, sőt látható. A síkbeli geometriai ábrák helyett holokardiogramon jobban áttekinthető ennek az erőtérnek minden olyan rendellenessége, amely a szívizmok betegségénél szerepet játszik.

Ez hasonló ahhoz, mint amikor a mágneses erőteret láthatóvá tesszük vasreszelék segítségével. Fizikaórán bizonyára már ti is láttátok azt a kísérletet, amikor vasreszeléket szórva egy papírlapra, kirajzolódnak az alá helyezett mágnes erővonalai.

— És a holokardiográfián hogyan válik láthatóvá?

— A szív bioelektromos erőteréről egyelőre még csak pillanatképet készítünk, de nincs messze az az idő, amikor már úgy lehet majd holokardiogramot előállítani, akárcsak egy mozgófilmet, amelyen folyamatosan látjuk a szív működését.

Az itt látható színes fénykép szintén nem érzékelteti olyan jól a valóságot, hiszen ez is csak síkban látható, pedig a rajta levő ábra a valóságban a térben jelenik meg. Előnye még a találmánynak, hogy az elkészült holokardiogramot már nem kell újból lézerrel megvilágítani, hanem a térhatás eléréséhez elegendő az erősebb fényforrás is.

— Elnézést a témaváltásért, hogyan lesz valakiből professzor?

— Azt hiszem, hogy mindenkinél másképp történik. Én még egyetemista koromban elhatároztam, hogy végig csak kitűnő jegyet szerzek, és professzor leszek. Segített ebben akkori élettan professzorom, aki mindig hangoztatta, ne higgyük, hogy ő sokkal többet tud mint mi — csak pillanatnyilag tűnik ez így. Minden tudásbeli különbség behozható. Ez felbátorított és írtam egy másodikos fizika jegyzetet. Ilyen eddig nem volt, és milyen öröm volt ezután figyelni, hogy ebből tanulnak a többiek.

— Milyen többletmunkát végez egy tudós?

— A kitartó szorgalom már közhely. Viszont anélkül az ember nem juthat semeddig sem. Ezért foglalkoztam és foglalkozom az orvostudománytól látszólag távolabb eső tudományokkal is. Fizika, számítástechnika, geometria... s lám, most milyen fontossá vált a holokardiogram szempontjából mindez.

— Nem fárasztó ilyen sokat dolgozni?

— Úgy tűnhet, hogy borzasztóan száraz és egyhangú lehet a professzor élete. Folyton csak olvas, tanul, dolgozik. Nos, ez nem így van. Szeretem a festészetet, a szobrászatot, a modern zenét. Mindig szívesen hallgatom fiaimmal Kovács Kati énekét, és a jó krimiket is megnézem. Kisebbik fiam tizenhárom éves, és amikor a Pajtást olvassa, bizony, ha van időm magam is belekukkantok. Emellett az Orvostovábbképző Intézet belgyógyászati klinikájának igazgató főorvosaként is jócskán akad elintézni való dolgom.

— Merre járt külföldön legutóbb?

— Most tértem vissza az Egyesült Államokból, Kanadából, ahol három egyetemen tartottam előadást az új magyar sikerről, a holokardiogram felfedezéséről. Nem vagyok fáradt, folytatom a kutatásokat és a hétköznapi munkámat. Hát ilyen egyszerű egy találmány előzménye és ilyen hétköznapi a professzor élete.

Ha már professzor valaki, lehet, hogy ilyen egyszerű. De semmiképpen sem hétköznapi...

Forrai G. János

Foto: Wagner Margit

TAPADÓKORONGOS ELEKTRÓDÁK FOGJÁK FEL AZ ELEKTROMOS JELEKET A HAGYOMÁNYOS EKG ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

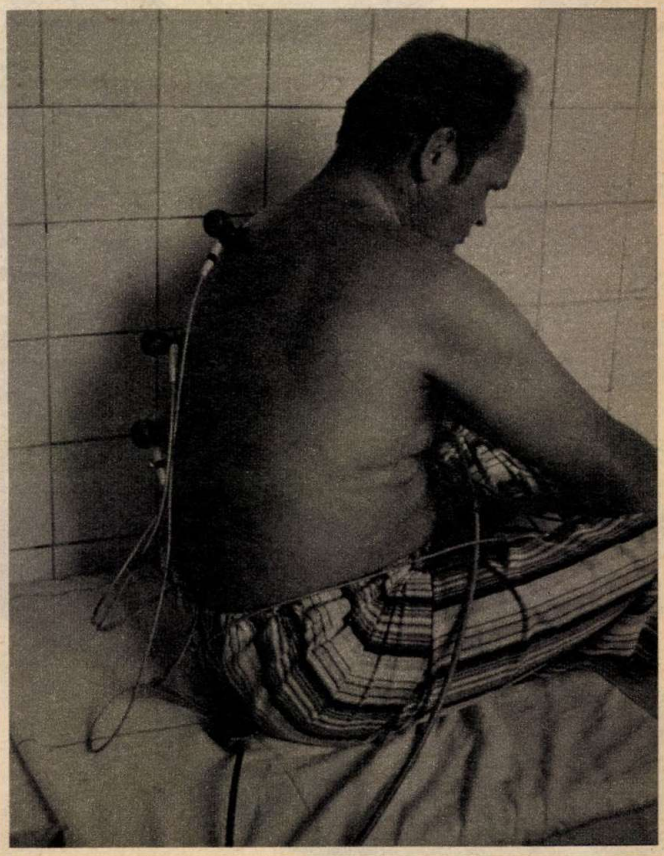

Kilencéves korában kezdett érdeklődni a cápák iránt, hosszú órákat töltött a New-York-i akváriumban, mindent elolvasott róluk. Jelenleg a Maryland-i egyetem világhírű professzora, s teljes erejével, tudásával küzd a cápák jó híréért, amelyet alaptalan állítások csorbítanak

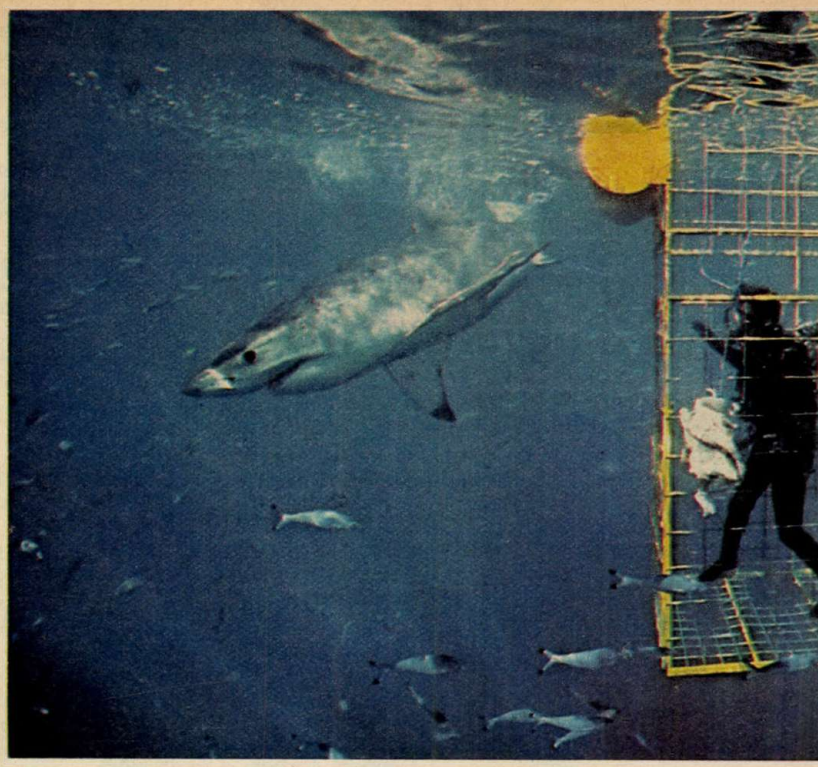

Dr. Clark „cápabiztos" ketrecéhez csalogatta a nagy fehércápát és napokig figyelte viselkedését

Az óriás szájú cápa a legújabb és legkülönösebb felfedezés, friss talány a tudósok számára

ÁRTATLAN CÁPA

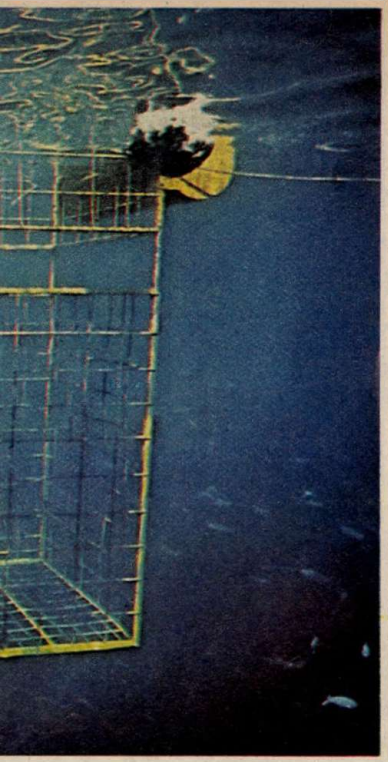

ÁK

A felforditott cápák nehezen nyerik vissza egyensúlyukat

Citrom-cápa szemtükrözése víz alatt

Védőügyvédet kaptak a cápák. Méghozzá egy hölgyet. Dr. Eugéne Clark huszonhat évig tartó kutatása eredményei alapján a következő megállapítást tette:

— Nincs a világon még egy olyan állat, amelyiknek annyira méltánytalanul rossz híre lenne, mint a cápának. Vizsgálódásaim során úgy találtam, hogy normális körülmények között a cápák inkább félénken viselkednek az emberrel szemben, mint támadóan. Kivétel a fehércápa, amely valóban vérengző, veszélyes és kiszámíthatatlan. Ez a tíz-tizenkét méter hosszú, ezerötszáz kilós fenevad a 60—70 kilométeres sebességet is eléri, nem válogatós. Minden élőlényt megtámad.

Alighanem „ő" költötte valamennyi cápa rossz hírét, s ez bizony elég igazságtalan általánosítás, mivel

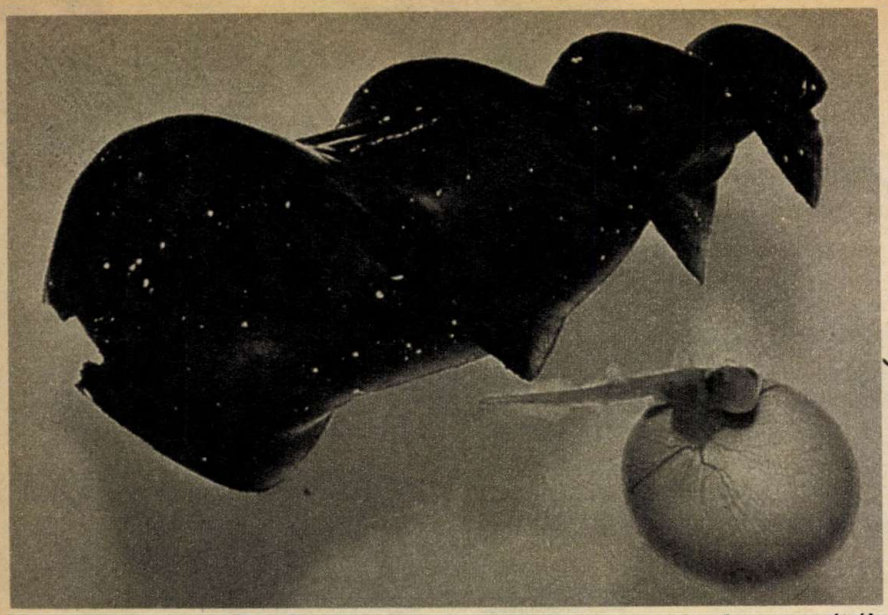

napjainkban háromszáz cápafajtát ismernek, s többségük halakkal, puhatestűekkel, rákokkal táplálkozik, ugyanúgy, ahogy őseik tették háromszáz millió évvel ezelőtt. Ugyanis körülbelül akkor népesítették be a tengereket a cápák. Az ember, amint megjelent a Földön — két-három millió évvel ezelőtt — azonnal érdekelni kezdte ez a különös, áramvonalas alakú vízi állat, s különösen hatalmas fogakkal bélelt álkapcsai izgatták a fantáziáját. Ehhez sok-sok félelmetes, riasztó történet párosult még, s meglehetősen gyorsan ráütötték a bélyeget a cápákra: vérengzők. Azt viszonylag későn kezdték vizsgálni, hogy mi is az igazi oka, magyarázata egy-egy cápatámadásnak. Dr. Eugéne Clark erről így vélekedik:

— A legtöbb cápaharapás, hasítás, inkább csak figyelmeztetést jelent, semmint emberölési kísérletet. Valószínűleg ugyanarról van szó, mint mondjuk a kutyák esetében. Hűséges, négylábú társunk megugatja, megharapja az idegent, aki „megsérti" a területét. Ugyanúgy cselekszik a cápa is, ha úgy véli, az ő „vizeire" merészkedtek.

Az utóbbi néhány évben egyébként egyre újabb és újabb felfedezéseket tettek a cápákkal kapcsolatban. Az egyik legújabb és legkülönösebb lehet az úgynevezett „megamouth" (óriás szájú, cápa. Első példányát Hawaii környékén ejtették el 1976-ban — teljesen véletlenül, amikor egy amerikai hadihajó horgonyát elnyelte. Ez az újonnan felfedezett faj, amit még tudományosan nem is elemeztek, nyilvánvalóan planktonevő (plankton: a vízben lebegő, saját mozgást alig végző, igen apró növényi és állati szervezetek összessége), annak ellenére, hogy mélytengeri hal. Ebben az a furcsa, hogy a planktonok a tenger felszínéhez közel helyezkednek el. Sajnos, az említett példány pusztulása után harminchat órával került a tudósok elé, és addigra megindult a test bomlási folyamata. Annyit azonban megállapítottak, hogy az óriás hal szájában különös hártya található, amely valósággal csábítja a planktonokat a hal széles, nyitott szája világító barlangjába.

Emberre persze nem hat ez a vonzerő.

Sőt, elég, ha feltűnik egy-egy cápa, máris igyekszik ki a vízből. Ugyanis még nem mindenki ismeri dr. Clark véleményét, s változatlanul kevéssé bízik a riasztó külsejű állatban, még az sem hatna ilyenkor megnyugtatóan senkire, ha közölnék vele: hivatalos adatok szerint évente mindössze ötvenszer támad emberre cápa, s ebből csupán tíz fejeződik be tragédiával. Bizonyos esetekben a legkedvezőbb statisztika is sovány vígaszt nyújt, arról nem szólva, hogy a cápáknak semmi érzékük a számokhoz, így úgy tűnik, ha tetszik nekik, ha nem, még egy ideig előítéletekkel kell küzdeniük, s viselniük kell az őket övező bizalmatlanság, gyanakvás terhét. Valószínűleg még eltelik egy kis idő, mire kezesbárányként fogjuk simogatni őket, vagy egy tálból planktonozunk velük.

Bőcs Ferenc
(A National Geographic nyomán)

A szarvascápák utódaikat ilyen furcsa, fúró alakú, fekete tojástartó kapszulába „csomagolják". A nőstények gondosan elhelyezik a kapszulákat a sziklák közé

KEDVES ISMERŐS SAJÁT ELKÉPZELÉSÜNK SZERINT

Minden gyerek fantáziájában élénken él a vadnyugat, a coltok, a cowboyok világa. Egyesek talán még régi városneveket, vagy pisztolymárkákat is fel tudnának sorolni. Az egykori telepesek muzsikájáról viszont mit sem tudnak . . .

Az amerikai vadnyugat „vademberei" között kevés volt a széplélek, de a zenét mindannyian szerették. Az aranymosás, a pisztolypárbajok, a tehéncsordák terelgetésének szüneteiben gyakran felcsendült a country, ez a sajátos amerikai zene. Igaz, hogy a régi vadnyugatot véres kegyetlenséggel meghódította a fehér ember, de a zene, a country megmaradt. Sőt, napról napra népszerűbb.

Manapság már Magyarországon is egyre több a country-zenekar. A Fonográf együttes például létrehozta ennek a zenének sajátosan kelet-európai változatát. A hazai country-együttesek sorába tartozik az Interfolk is. Pontosabban szólva, ez a zenekar nem akar semmiféle „sorba" tartozni.

– Szeretnénk számúzni dalainkból a colt, a sheriff, a vágtató paripák világát – mondja Szabó G. Péter, a zenekar vezetője. – Számunkra nem ezek a hangzatos, hatásvadász dolgok a fontosak, hanem az, hogy eredeti bluegrasst játsszunk (ejtsd: blugressz; ez a hamisitatlan country neve – a szerk.). Ezekhez a zenékhez pedig olyan szövegeket irunk, amelyek a mai magyar emberek kis és nagy gondjaival, örömeivel és bánatával, ünnepeikkel és szürke hétköznapjaikkal foglalkoznak. Persze, mindezt egy kissé szatirikus hangnemben adjuk elő, hiszen ez illik ehhez az életvidám zenéhez.

Sinkovics Ferenc

PANNÓNIA

INTERFOLK EGYÜTTES

FOTO: WAGNER MARGIT

Pályaválasztás előtt állsz és még nem voltál nálunk!

A Budapesti Közlekedési Vállalatnál csaknem tíz éve foglalkozunk az érdeklődő fiatalok szakszerű pályairányításával. Az elmúlt időszak tapasztalatai azt bizonyítják, hogy azok a fiatalok, akik elfogadták tanácsainkat, értékes szakemberek lettek. Megtalálták számításukat a vállalatnál, mert szeretik szakmájukat, jól dolgoznak, ezért kiemelt anyagi juttatásokat kapnak. Közülük sokan továbbtanulnak, szakmájuknak megfelelő speciális tanfolyamokon vesznek részt. Képességeidnek, terveidnek megfelelő szakma kiválasztásához kérj tanácsot, ne mulaszd el, keresd fel Farkas Istvánt, a BKV pályaválasztási tanácsadóját.

Cím: Budapest IV., Széchenyi tér 5.
Megközelíthető: 20, 30 jelzésű autóbuszokkal a Keleti pu.-ról, valamint 12, 14 jelzésű villamosokkal.
Telefon: 691-711/1.

Szívesen vállaljuk a gyakorlati képzésedet a következő szakmákban: közúti villamosjármű-szerelő, vasútijármű-szerelő, villamoshálózat-szerelő, karosszérialakatos, szerkezetlakatos, esztergályos, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, erősáramúberendezés-szerelő, kőműves, központifűtés-szerelő.

ADATLAP

Név: .....

Szül. hely .....

év .....**hó** .....**nap** .....

Lakcím, ir. szám: .....

.....

Kérem gyermekem gyakorlati képzését elsősorban .....

másodsorban .....

szakmában, az 1982/83-as tanévben.

Szülő aláírása: .....

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkban jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat,** illetve **textilgépszerelő, esztergályos, lakatos és villanyszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk **szakmunkástanulónak,**
akik az 1981/82-es tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybérben dolgoznak.

Szakmunkásvizsga után:
— a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kapnak elhelyezést.

Jelentkezés levél útján **„SZAKMUNKÁSTANULÓ"** hivatkozással történik.

PAMUTTEXTILMŰVEK Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI. ker. Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: Budapest Pf. 43. 1502

PATEX

O'TAKY

KENDŐN GURULÓ GOLYÓ

Felmutattok egy selyemkendőt a közönségnek. Ezután megfogjátok a kendő két sarkát, majd az élére rátesztek – vagy rátetettek – egy golyót. (Lehet pingponglabda is, amit a látvány kedvéért érdemes befesteni.) A nézők legnagyobb ámulatára a golyó nem esik le, sőt – ide-oda gurul!

*

O'TAKY: Ehhez a mutatványhoz némi előkészület szükséges. A kendő egyik élének a két sarkához a kendővel azonos színű cérnát erősítünk, amely valamivel hosszabb legyen, mint a sarkok közti távolság. A két sarkot úgy kell megfogni, hogy a cérna és a kendő közé „becsempésszük" egyik ujjunkat, és a kendővel együtt a cérnát is megfeszítjük. Így az éllel párhuzamosan, attól körülbelül egy centiméterrel feljebb lesz a cérna. A golyót most a kendő éle és a cérna közé helyezzük. Ha elég feszesen tartjuk a kendőt, „varázsgolyónk" nem tud leesni, ráadásul ide-oda gurul, aszerint, hogy melyik kezünket tartjuk lejjebb.

FIGYELEM! Ez a mutatvány az eddigieknél kicsit nehezebb, és több gyakorlást igényel. De nagyon hatásos, éppen ezért biztos sikeretek lesz vele az őrsi összejöveteleken, klubdélutánokon.

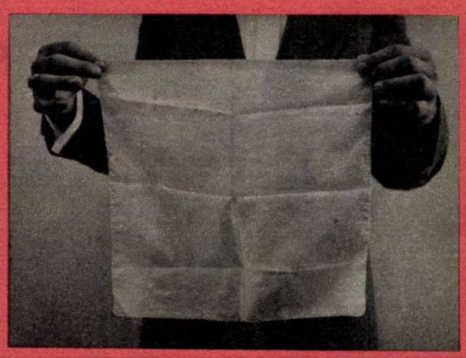

A LEGSZEBB

Az „Óvjuk Európa védett állatait" jelszóval kiadott, és védett vízimadarakat bemutató hatcímletű sorozat (nyári lúd, bakcsó, kanalas réce, fehérszárnyú szerkő, búbos vöcsök és gólyatöcs látható a bélyegeken) 20 forint névértékű blokkja kapta a legtöbb szavazatot és lett az 1980-as év legszebb magyar bélyege a Magyar Posta, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége és a Filatéliai Szemle nemrég lezajlott hagyományos pályázatán.

Ugyanakkor, ezzel szinte egyidőben nagy nemzetközi sikert is aratott. Az Il Collezionista című olasz filatéliai magazin hasonló pályázatán 42 ország tavaly kiadott bélyege között — a svájci, a csehszlovák, illetve a francia után — az előkelő negyedik helyet szerezte meg.

És most nézzük meg közelebbről is a szépségdíjast.

A nagykócsagpárt természetes környezetében bemutató blokk mind harmonikus színvilágával, mind kompozíciójával, mind pedig nagyon is időszerű mondanivalójával valóban kiemelkedő alkotás. Ezt a mondanivalót hangsúlyozza az a bravúros megoldás is, ahogyan a tervező, Varga Pál grafikusművész a nádas víztükrének formájával Európa térképét idézi. Természeti környezetünk ugyanis, amelyben a növény- és állatvilággal együtt az ember is él, amelynek maga is része, nem fejeződik be az országhatároknál.

VÁRUNK BENNETEKET!

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség? A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt fonó szakmára képezünk ki, fiúkat pedig textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmára, valamint fonalfestő, vagy villanyszerelő, továbbá lakatos szakmára is.

Egy hét elméleti oktatatás az iskolában, egy hét gyakorlat a **PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRÁBAN.**

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:
A tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350–720,– Ft.
Az ösztöndíj: 500,– Ft.

– 5,– Ft napi térítésért kollégiumi elhelyezést biztosítunk (lakás és háromszori étkezés)

– tankönyvek, tanszerek

– munkaköpeny, iskolaköpeny

– diákbérlet

– hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk. Korszerű, új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk. A továbbtanulást segítjük, és ösztönözzük. Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.

PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Váci út 91. 1044

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT • ÚJPESTI CÉRNAGYÁRA • BUDAPEST-NAGYATÁD •

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel. A vegyianyaggyártó

(gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék, és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
személyzeti osztály
Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49 – 1780

KATKÓ ISTVÁN:

Telefon-papa

(12.)

— Milyen ügyben keresik őt? Van itt néhány óra, amit itthagytak javításra a környékbeliek, bár többször megfogadta, hogy már semmit nem vállal...

— Nem erről van szó — felelte apu, s rám mutatott. — Andriska jó barátja Stefcsik bácsinak... Mindig szoktak telefonon beszélni egymással. Nem mondta?

Az asszony bólintott.

— Egyszer említett egy aranyos kisfiút, aki a szemközti házból szokott integetni neki.

— Én vagyok az! — mondtam jókorát kurjantva.

Az asszony megsimogatta a hajam.

— Kedves tőled, hogy aggódsz a papáért.

— Melyik kórházban van? — kérdezte apu.

— A hármas számú klinikán.

Apa rámnézett, s barátságosan hunyorított.

— Ha akarod, meglátogathatjuk Stefcsik bácsit a klinikán. Holnap szerda, látogatási nap lesz. Beülünk a kocsiba és odamegyünk.

— Köszönöm — szóltam örömmel. — Apu, te nagyon rendes vagy...

S minden korábbi összezördülésünket feledve, hálásan ragadtam meg a kezét.

HOGYAN SZÖKTEM FEL A KÓRTEREMBE?

Már öt óra előtt a látogatók nagy csoportban gyülekeztek a klinika bejáratánál. Papa mindig ideges lett, ha várakoznia kellett. Most is türelmetlenül nézegette az óráját. A portás az üvegajtón keresztül egykedvűen bámulta a gyülekezőket, s pontosan akkor tárta ki a kaput, amikor a közeli templomban ötöt ütött az óra. A sor meglódult, s apuval együtt sodortak bennünket is a lépcsőn felfelé.

Hanem az előcsarnokban ránk szólt egy fehér köpenyes ember.

— Tizenkét éven aluli gyerekeknek tilos a kórtermekbe felmenni.

A papa úgy tett, mintha nem hallotta volna a figyelmeztetést, de a felvigyázó elkapta a karomat.

— Te itt maradsz, amíg a papád meglátogatja a beteget!

Önérzetesen feleltem:

— De hiszen én vagyok a látogató. A papám csak elkísért...

— Sajnálom — mondta a szigorú ember. — Ez a szabály.

Elszontyolodva adtam oda apunak a virágot, amit Stefcsik bácsinak hoztunk.

Papa tanácstalanul bámult rám.

— Mit üzensz a barátodnak?

Hirtelen nem jutott eszembe semmi, annyira kedvemet szegte a tilalom. Különben is négyszemközt szerettem volna elbeszélgetni a nyugalmazott órásmesterrel. Milyen üzenetet tudnék én apura bízni?

— Megmondom, hogy jobbulást kívánsz — intett a papa és elindult fel a lépcsőn.

Leültem az előcsarnokban levő padra, s a sűrű sorban érkező látogatókat figyeltem. A kórházi őr még néhány gyereket kiragadott a sorból. Azok is odajöttek a padhoz. Egyikük beszélgetni. Azután észrevettem, hogy egy falusi néni és bácsi közrefogta a segédportást, valamit kérdezgettek tőle. Sietve odalopakodtam a lépcsőhöz, s a háta mögött iszkiri, felszaladtam a lépcsőn.

Nem vett észre semmit. A betegszobában apu egy széken ült. Eltakarta Stefcsik bácsi arcát. Odalopakodtam hozzájuk, s hallottam, amint a papa a következőket mondta az ágyban fekvőnek:

— Tetszik tudni, ez a gyerek mindig kiszínezi a dolgot...

Kíváncsi lettem volna a folytatásra is, de a papa mintha megérezte volna, hogy a háta mögött állok, megfordult, s csodálkozva kérdezte:

— Te itt vagy? Hogyan jöttél fel?

— Felszöktem — feleltem büszkén.

Most pillantottam meg először egészen közelről öreg barátomat. Kicsit sápadt és puffadt volt az arca, de a szeme élénken csillant meg.

— Szervusz, András!

Nem becézett, mint a többi felnőtt, de nékem ez sokkal jobban tetszett.

— Csókolom, Stefcsik bácsi.

Nyújtotta felém eres, sovány kezét és én kezet fogtam vele.

A papa felállt a székről.

— Csak beszélgessetek. Én kimegyek a folyosóra és elszívok egy cigarettát.

Amikor a papám ilyen tapintatosan elvonult, nem ültem a helyére, csak markolásztam a szék támláját.

Hosszú ideig nem szóltunk egy szót sem.

Azután Stefcsik bácsi elmosolyodott.

— Látod, nemcsak az öreg órákat kell megjavítani, hanem az öreg emberek szívét is, ha rendetlenkedik.

Mosolyogtam én is.

— Felhúzzák a rugót, hogy járni tudjon.

— Valahogyan úgy. Bár az orvosoknak nehezebb a dolguk, mint az órásmestereknek. Ők nem tudnak vadonatúj fogaskereket betenni a testünkbe.

— A robotemberébe, igen.

Most már leültem a székbe, Stefcsik bácsi pedig félig felült az ágyban, hogy jobban lásson. Elmeséltem neki, hogyan került le a lakat a telefonról, hogyan találkoztunk a lányával, aki azt hitte, hogy az ottfelejtett óránkat szeretnénk elvinni.

— Sajnálom, hogy nem tudtalak értesíteni — szólt a nyugalmazott órásmester. — De későn este hoztak be a klinikára, amikor rosszul lettem. Az a fontos, hogy már jobban érzem magam... A látogatásod is sietteti a gyógyulásomat. Hamarosan hazamehetek, s akkor majd egyszer eljössz hozzám, megmutatom neked a kincseimet. Van például egy zenélő órám.

— Csuda jó lesz — mondtam jókedvűen. — És meg tetszik mutatni belülről is?

Stefcsik bácsi bólintott.

— Amire csak kíváncsi vagy...

(Folytatjuk)

Pályaválasztó fiatalok!

Általános iskolát végzett, 15 évesnél nem idősebb fiúkat, lányokat felveszünk az 1982/83-as tanévre, hároméves képzésre.

Fonó-szövő szakmunkástanulónak lányokat, tanulmányi ösztöndíj: 410—750 Ft-ig

textilnyomó és *textilipari gépszerelő* tanulónak fiúkat,

textilfestő és *kikészítő* tanulónak fiúkat, lányokat

tanulmányi ösztöndíj: 350—790 Ft-ig.

A textilnyomó-festő és kikészítő tanulók az első évben 1500 Ft ruházkodási juttatásban részesülnek.

A vidéki tanulók havi 500 Ft különélési pótlékot, a helybeli lakosok 450 Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Havi 210 Ft-ért reggeli, ebéd és vacsora.

Ingyenes tankönyv és munkaruha.

Kollégiumi elhelyezés.

A szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség.

A végzett tanulók kereseti lehetősége: havi 3500—4400 Ft.

Jelentkezni lehet a személyzeti oktatási osztályon személyesen, vagy levél által, szombat kivételével mindennap reggel 7 órától du. 3 óráig.

Kistex PRINTEX

Cím: KISPESTI TEXTILGYÁR
Budapest XVIII. ker. 1184
Fáy út 2.
Telefon: 273-711.

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Ha még nem döntöttél arról, hogy milyen szakmát tanulj, akkor fogadd meg tanácsunkat, jelentkezz TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ ÉS -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát pedig csak fiúknak.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500 Ft között van havonta.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyáraiban történik. Első éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes — színes képekkel illusztrált — tájékoztatót küldünk. Jelentkezni, érdeklődni lehet:

PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT

személyzeti és oktatási főosztály

Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

»BUDAPRINT« BUDAPEST

KERESKEDELMI TANULÓFELVÉTEL!

A Budapesti ZÖLDÉRT Vállalat általános iskolát végzett fiatalok jelentkezését várja, élelmiszer-eladó szakmunkástanulónak.

Gyakorlati oktatás a vállalat szakboltjaiban és kabinet oktatótermében. Iskolai oktatás a Békés Glass Imre Élelmiszerkereskedelmi Szakmunkásképző Iskolában (Budapest IX., Ifjúmunkás u. 31. József Attila lakótelep)

I—II. évben tanulmányi ösztöndíj. III. évben szakmunkásbér + bolti jutalék

ZÖLDÉRT

Címünk: Budapesti ZÖLDÉRT Vállalat IX., Nagyvásártelep, II. emelet 22. Telefon: 339-108.

PÁLYAVÁLASZTÓKNAK ÜZENJÜK

Ács-állványozó, kőműves, villanyszerelő, bádogos-tetőfedő, vas- és fémszerkezeti lakatos, hidegburkoló, fapadlózó-műanyagburkoló, épületasztalos, szobafestő-mázoló, víz-, gáz-, központifűtés-szerelő szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14–17. életévüket 1982-ben betöltik és az általános iskolát elvégezték, illetve jelenleg a 8. osztály tanulói. Vidékieknek a tanulmányi időre térítésmentesen tanulóotthont, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk. Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíjkiegészítést, valamint **kőműves, ács-állványozó ipari tanulóknak 500,– Ft,** a többi szakmákban 250,– Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

FŐVÁROSI 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

Pontos címünk:

Főv. 3. sz.
Építőipari Vállalat
szakoktatási csoport
Bp. XIII., Lehel út 10/a.
Telefon:
494-300/121. mellék

GYERE AZ MHD-BA!

Az ország egyik legjelentősebb nagyvállalata, a Magyar Hajó- és Darugyár várja az általános iskolát végzett tanulókat az alábbi szakmákra:

szerkezetlakatos, csőszerelő, gépszerelő, ács-állványozó, hegesztő, gépiforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő.

A gondtalan tanuláshoz biztosítunk:
kollégiumi elhelyezést, korszerűen felszerelt tanműhelyt, tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 250—500,— Ft társadalmi ösztöndíjat, napi 3 Ft térítésért ebédet, nyereségrészesedést, üdülést balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőséget vállalatunk nyolc sportszakosztályában, kéthetenként szabad szombat.

Szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség, munkábaálláskor 1500—2000,— Ft juttatás, modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni az alábbi címeken lehet:

MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904. Telefon: 401-562.
MHD Tiszafüredi Gyáregység, Tiszafüred. Telefon: 53.
MHD Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred. Telefon: 525.
MHD Váci Gyáregység, Vác, Derecskei dülő. Telefon: 223.

NYOLCADIK OSZTÁLYOS ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK!

Gyárunk 1959 óta képez fonóipari szakmunkásokat a tanulók és dolgozóink megelégedésére. A szakmunkásképző hároméves, amely a fonómunka minden gépére szakmunkás-képesítést ad. Felvételt nyerhet minden egészséges 14—15 éves, általános iskolát végzett lány. A tanítás szeptember 1-től indul. Felvételi vizsga nincs!

Jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.

Juttatások:

— **teljes ellátás** (napi háromszori étkezés) napi 5,— Ft térítésért.

Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére:

— **leányotthonban történő elhelyezés,**
— **tankönyvek, tanszerek**
— **munkaruha, fejkendő, munkacipő, iskolaköpeny.**

Ezen felül megilleti a tanulót:

— **tanulmányi ösztöndíj: havi 350—720 forint** (a tanulmányi eredménytől függően) — **szociális ösztöndíj: havi 500,— Ft**

A szakmunkásvizsga letétele után a kereset **3200—4400 forint** között van.

Részletes tájékoztatónkat kérésedre postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a „továbbtanulási jelentkezési lap"-ra kérjük, ezt írd:

„FONÓSZAKMA"
PFV LŐRINCI GYÁR

A jelentkezési lapot kérjük, hogy PFV Lőrinci Gyár személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Gyömrői út 85–91. 1183 címre küldd.
Várjuk a jelentkezéseket!

Hórukk!... S a szikla már el is tűnt az útból

SÍELŐ SASOK

FOTÓ: SZALAY BÉLA

Többször megcsodáltam már, amint a hatalmas sasmadár méltóságteljesen, lassú köröket rajzolva pásztázza végig a magasból vadászterületét. Aztán egy pillanat alatt „ütemet" vált, és szédületes sebességgel zuhan alá, megcélozva áldozatát. Kékestetőn azonban, ha sasokról beszélnek, nem a hazai madárvilág legnagyobb ragadozójára gondolnak az emberek.

ÉJSZAKA IS EDZENÉNEK...

— Amint megérkezik a hó — mondta vendéglátónk, Mészáros István, a kékestetői iskola vezetője, aki a Kékesi Sasok Sport Klub munkáját is irányítja — igazán vidám az élet nálunk. A leányokat és a fiúkat alig lehet leparancsolni a hóról. Tán még éjszaka is síelnének, ha engednénk őket. Persze ez csak úgy képzelhető el, ha a nyári, őszi „száraz" felkészüléseken a gyerekek erőnlétét megalapoztuk. Nem nagy öröm a síelő számára, amikor a füvön gyakorolja a mozgást, de enélkül a lécet sem köthetné fel. A fiúk egyébként, amikor náluk jártunk, társadalmi munkában segítettek megtisztítani a pályát, a kirándulók ugyanis sajnos gyakran görgetnek köveket, kisebb sziklákat a meredek lesiklópályán. Mielőtt megérkezik a hó, ezeket el kell tüntetni az útból.

Munka után pedig edzést tartottak. Mészáros Edit, a gyerekek edzője gyors közvéleménykutatást tartott. Mikor aztán látta, hogy a „mókában" mindenki benne van, már pattogtak is a bemelegítést irányító vezényszavak.

MEGUGRASZTOTT LÉC

Mint a szöcskék, úgy ugrottak fel egyszerre a gyerekek, s közben a lábuk alatt megpróbálták áthúzni a két kézzel jól megmarkolt botokat. Szmolnyik Tamás nagyon igyekezett. Egyszercsak... két lába beakadt a botjába, s puff... s szemüvege már el is törött.

— Kutya bajom! — mondta. — Estem én télen nagyobbat is.

— De akkorát mint én, nem! — dicsekedett Tamás öccse, Zoltán. — A déli pályán slalomoztam lefelé lazán, amikor egy szánkózó srác megijesztett. Megugrasztott a lécem, de csúnyán! Nem bírtam megállítani sehogy sem. Tekertem jobbra, tekertem balra. A végén aztán átöleltem a legnagyobb fát.

Míg Zoli mesélt, a többiek hosszú karókból pályát tűztek a meredek északi lejtőn. Az ember megszédül, ha csak lenéz rajta.

SÍAKROBATÁK

— Vigyázz a tartásra! Rajt! — indította fiait az edzőnő. Az elsőként futó Csiba Gyuri már úttörő-

Javítanivaló bőven akadt még az úttörő-olimpia bajnokának mozgásán is

Így kell ezt csinálni! Szmolnyik Zoliék ruganyossága a téli versenyeken aranyat érhet

Az „időjárás" természetesen a tűz közelében volt a legkellemesebb

A füvön is gyorsnak kellett lenni

Csiba Gyuri mutatványa

olimpiát is nyert. Most is sebesen hagyta maga mögött a kapukat, de az utolsó kanyarvételbe hiba csúszott. Nadrágjának hátsó felén a zöld foltokat tisztogatva morgott.

— Csak könnyebb megállni a havon, mint ezen a füvön.

Aztán a következő gyakorlatnál akrobata ügyességgel ugrott vagy másfél méter magasba síbotjára támaszkodva. Mészáros Edit közben meg-megállította a száguldozó gyerekeket, kigazítva a hibás mozdulatokat, tartásokat.

— Kész az ebéd! — kiabáltak fentről többen is. A csapat lassacskán megindult felfelé a szabadban gőzölgő bográcsok illatfelhőjének irányába.

— Most akár három adagot is le tudnék gyűrni — mondta Budaházi István.

Nem kellett különösebben bíztatni senkit az evésre. Pillanatok alatt eltűnt az első adag gulyás a tányérokból, és már a repetát kanalazták.

Ebéd után röviden megbeszélték az elvégzett munkát, megtárgyalták a kedvenc síelő, Stenmark stílusát, aztán hazaindultak a szürkületben. Gyöngyös, Mátraháza, Mátrafüred az útirány. A „sasfiókák" ezekről a helyekről járnak fel edzeni, szórakozni, tanulni a síparadicsomba.

Koncz Dezső

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 30.

(Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397)

TÖPRENGŐ

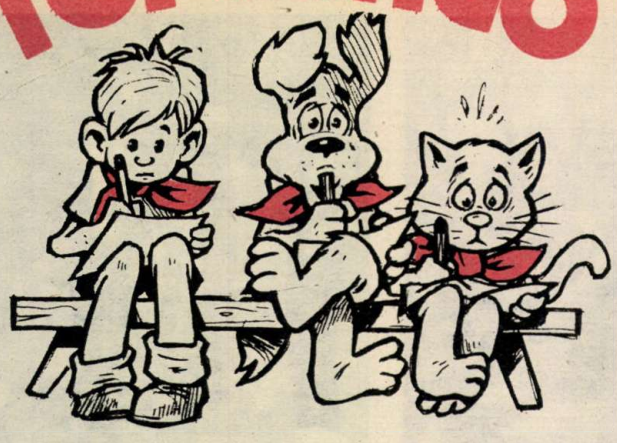

A 28. SZÁM MEGFEJTÉSEI

KI FOGTA BE?: – A 2-es lovász. – SZÍNES REJTVÉNY: Baranya, Kékes, Fehérgyarmat, Piroska, Barnabás, Zöldség. – TÜKÖRKÉP: Az 5-ös a tükörképe. – EGY JÓ REGÉNY: Jack London A vadon szava. – HOL A HAL?: A fa tövénél, a horgász kezében, a fa ágainál, fönt, két nagy ág között. – GOMBÁK: A 4-es és a 6-os.

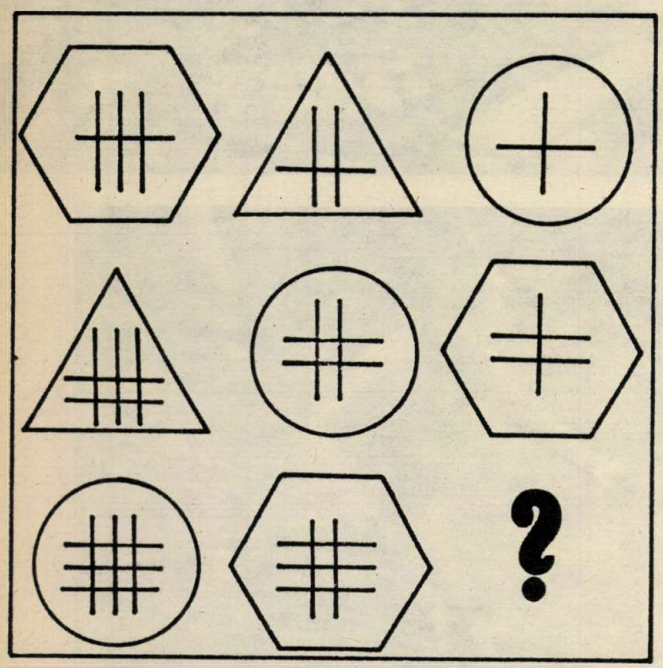

JÓ MEGFIGYELŐ VAGY? A nyolc ábrát bizonyos logikai sorrendben helyeztük el. Mondd meg, hogy e logika alapján milyen ábra kerül a kérdőjel helyére?

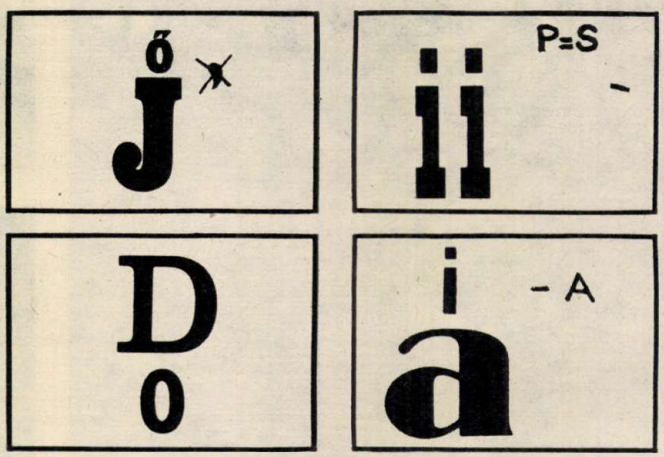

NEVEK. A négy jólismert név közül egyik kilóg a sorból, mert... Persze, mindenekelőtt a neveket ismerd meg.

HÁNY szemüveg volt a fényképezőgép előtt?

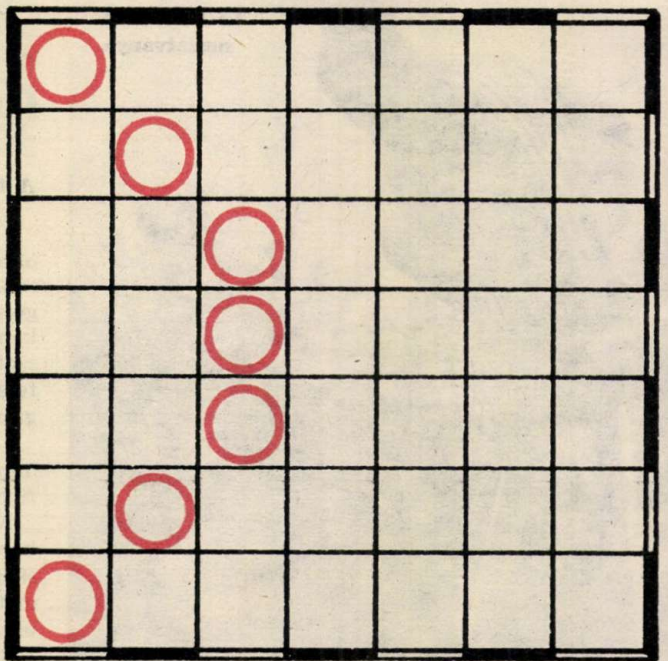

FESTŐMŰVÉSZ. Írd be az ábra vízszintes soraiba az alább felsorolt neveket úgy, hogy a körökkel megjelölt négyzetekbe kerülő betűk felülről lefelé olvasva egy spanyol barokk festő nevét adják megfejtésül. FLORIÁN, FRIGYES, GUSZTÁV, MELINDA, ORSOLYA, PIROSKA, SALAMON.

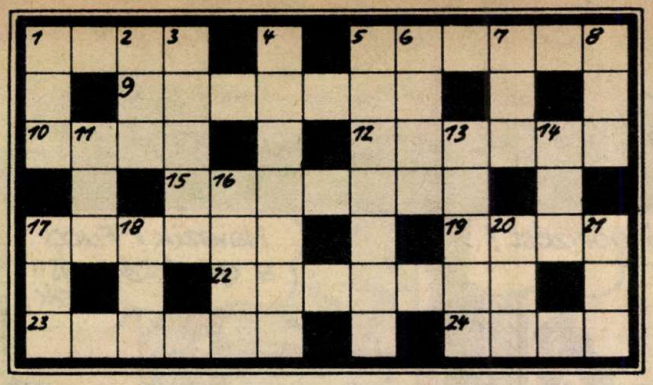

HÁROMSZOR HÉT betűs magyar helységneveket találsz a vízszintes 9. és a függőleges 4., 5. sorokban. Ezeknek a megfejtését küldd be!

VÍZSZINTES: 1. Asztal vagy szekrény tartozéka. 5. Vízi jármű. 9. Város Bács-Kiskun megyében. 10. Például: pénzt kínál valamiért. 12. Elátkozott tanyavidék központját hívták így régen. 15. Ritka férfinévvel jelölt erődítmény. 17. . . .falva (nagyközség Szeged közelében). 19. Csipkét készítő. 22. Amerikai családhoz tartozók (zárt betűk: L és V. Az utolsó előtti betűn ékezethiány.). 23. Háziszárnyasaim (egyik zárt betű: A). 24. Balkezes, népies kifejezéssel (zárt betű: T.).

FÜGGŐLEGES: 1. Ágasbogas növényei. 2. Az USA-ban így helyeselnek. 3. Somogy megyei nagyközség. 4. Duna-parti város (zárt betűk: K, M.). 5. Kisközség a Duna–Tisza közén (zárt betűk: O, Y.). 6. A „csatár" szó közepe. 7. A -nak párja. 8. Valaki után kérdezősködünk. 11. Gáz betűi keverve. 13. Becézett külföldi kocsimárka, visszafelé. 14. Fekete Ébner Rezső. 16. József beceneve. 17. Nyakravaló. 18. Vízinövény. 20. Földművelő eszköz. 21. Híres színészünk (Lajos).

NYERTESEK. A 25. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Flamis József, Budapest, VII.; Kenyeres András, Budapest, II.; Tolnai Klára, Budapest, XIII.; Czippán Ildikó, Szentlőrinc; Császár Mihály, Tószeg; Csernus Mónika, Nyíregyháza; Csordás András, Nyíregyháza; Erdélyi Zsolt, Eger; Fazekas Gábor, Mágocs; Fekete Attila, Tiszasziget; Fodor Ildikó, Segesd; Günther Éva, Szeged; Hamburger Mária, Pécs; Madai Judit, Gyöngyös; Kocsis Erzsébet, Himod; Szabó Zsolt, Peremarton; Tábi Adrien és Tibor, Karácsond; Vass Csaba, Eger; Villay Richárd, Kaposvár.

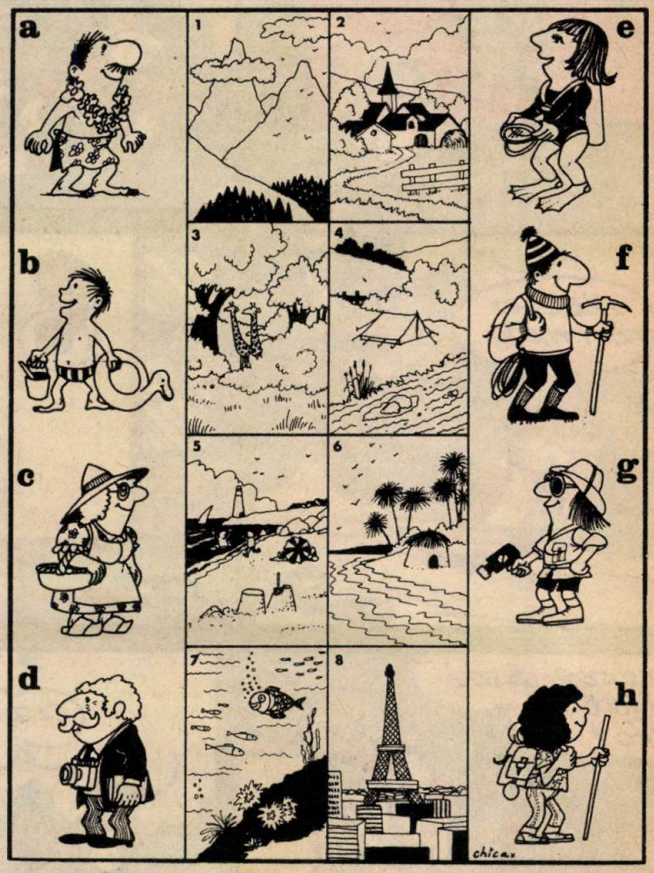

EGY EMBER – EGY KÉP. Állapítsd meg mind a nyolc emberről, hogy ki melyik tájképbe, környezetbe illik bele. Nem könnyű a feladat, de egy kis következtetéssel azért megtalálhatod mind a nyolc személynek a helyét.

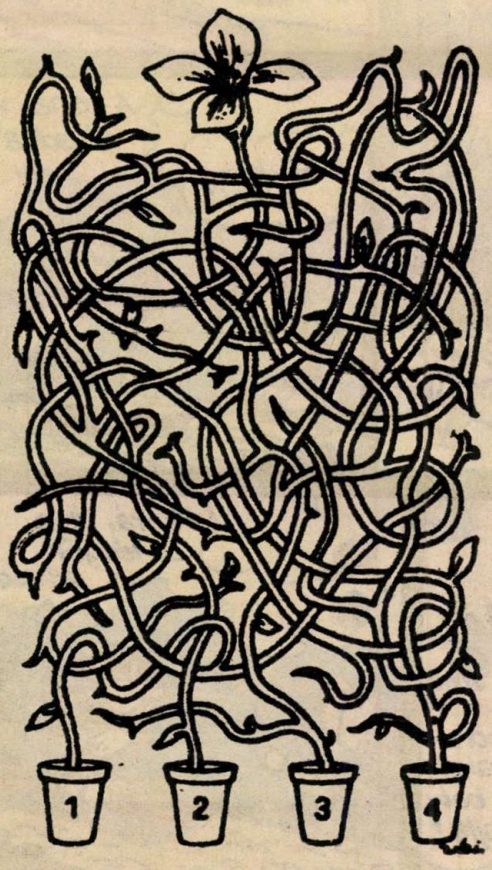

EGYETLEN VIRÁG nyilt ki az ablakba tett cserepesnövények közül. Vajon melyik cserépbe van a gyökere elültetve?

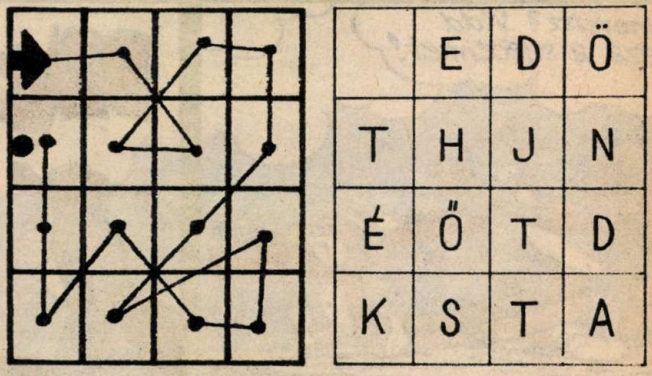

REJTVÉNYTÁMASZ. Olyan rejtvény ez, amelynek a megfejtéséhez segítséget is nyújtunk. Így aztán könnyen megismerheted azt a négy szót, amelyet József Attila írt le az egyik versében.

PIFU CSÚSZKA-DESZKÁZIK

© Ed. VAILLANT 1751

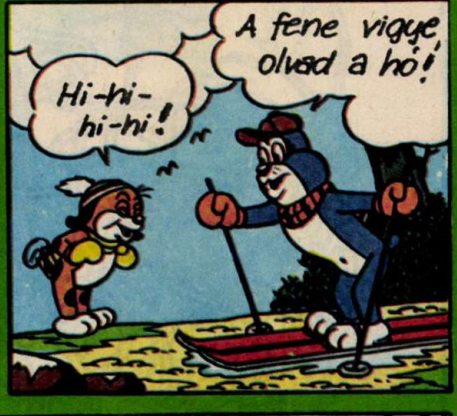

TÍZ GYEREK közül hét azt a szakmát választja Bács-Kiskun megyében, amit a pályaválasztási tanácsadó intézetek szakemberei javasolnak nekik. A rendkívül jó arány oka, hogy a megyében évről évre – így az idén is – pályaválasztási hónapot rendeznek, amelynek keretében a gyerekek üzemekbe, kiállításokra, szakköri bemutatókra látogatnak.

*

ISKOLAI TESTNEVELÉSI órákat is tarthatnak majd Zalabér új, 6000 négyzetméter alapterületű művelődési házában. Addig is, amíg elkészül a „szuper" tornaterem, az előcsarnokban játékok, a könyvtárban pedig 12 500 kötet várja a gyerekeket.

*

BÜSZKÉK LEHETNEK a pécsi diákok azokra a tanáraikra is, akik a mecsekaljai pedagógus-énekkar tagjaiként vendégszerepeltek több nyugat-európai nagyvárosban. A kórus a brüsszeli rádióban is hangversenyt adott Bartók, Kodály és más magyar mesterek műveiből.

*

AKIK NEM NAPKÖZIBEN ebédelnek, azok örülhetnek a legjobban a Fővárosi Egészségnevelési Központ korszerű táplálkozási programjának. Ennek keretében tart több étterem, büfé és bisztró kóstolóval egybekötött bemutatót kalóriaszegény, fehérjeés vitamindús – és reméljük, viszonylag olcsó – ételekből.

*

EGY RÉGI, MEGÜRESEDETT rendelő átalakításával mozgásterápiás foglalkoztatót nyitottak Tatabányán, a mozgássérült gyerekek részére. Az átalakítást – társadalmi munkában – a Tatabányai Szénbányák építőipari üzemének szocialista brigádjai végezték: a foglalkozásokhoz szükséges segédeszközöket a helyi építőipari szövetkezet dolgozói készítették.

*

GYERMEKSZEMMEL címmel rendkívül szép kiállítás nyílt a budapesti Néprajzi Múzeumban, a budapesti V. kerületi úttörőelnökség támogatásával létrejött néprajzi-rajz alkotótábor gyerekrajzaiból. A kiállítás jövő év január 31-ig tart nyitva. Ajánljuk mindazok figyelmébe, akik szeretik a szépet és kíváncsiak a vidéki élet érdekességeire.

*

HANGVERSENYSOROZATOT rendez általános iskolásoknak a tapolcai Batsányi János Művelődési Központ. A Budapesti Fúvósötös már be is mutatta műsorát Monostorapátiban, Nemesgulácson, Badacsonytomajban és más, Tapolca környéki helységekben.

*

PÉLDÁTLAN. Rövid idő alatt tíz oroszlánkölyök született a mecseki állatkertben. Az oroszlánmama általában elhagyja fogságban született kicsinyeit, de a pécsi „kismamák" nagyon tisztességesen viselkednek: szorgalmasan gondozzák a bébiket. Mivel a nagyobb kölykök már húst esznek, méghozzá sokat, a mecseki állatkert kénytelen volt hármat az egyik hazai cirkusznak ajándékozni, mert nem győzi etetni a falánk állatokat.

*

A CSÁSZÁRKORI RÓMA című könyv a római birodalom ötszáz évéről számol be, az akkori történetírók feljegyzései, császárok, politikusok önéletrajzai, vallomásai, levelei alapján. A kötet segítségével bepillanthatunk a gazdagok fényűző életébe, a parasztok és a kézművesek nyomorúságos mindennapjaiba, a rabszolgák szenvedéseibe. A Szépirodalmi Könyvkiadó által kibocsátott kötet a világtörténelem egyik legérdekesebb szakaszát tárja elénk.

*

HA AZT MONDJUK, NOVEMBER, ugye, nektek is a fogászati hónap jut eszetekbe? Persze, ez nem azt jelenti, hogy csak novemberben mossátok rendesen a fogatokat. A Fővárosi Egészségnevelési Központ a fogászati és testápolási hónapban rendezvényeket, akciókat szervez. Kísérjétek figyelemmel az ezzel kapcsolatos eseményeket.

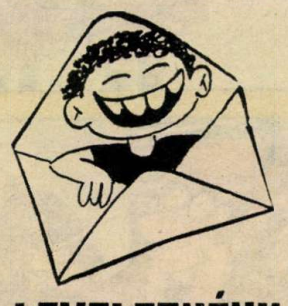

LEVELEZNÉNK

HETEDIKESEK VAGYUNK:
JENEI ANDREA, Mázaszászvár, Tinódi út 8. — 7351, BAK ANIKÓ, Gyoma, VII. 85/3 Pl. 118. — 5500, HERR ANGÉLA, Veresegyház, Fő út 124/a. — 2112, KRASZNAI MAGDOLNA, Jászberény, Határ u. 38. — 5100, PAPP CSILLA, Körösladány, Petőfi tér 4/1. — 5516, JÁROSSI ENDRE, Göd-felső, KISZ ltp. 2132, JUHÁSZ ANIKÓ, Bugyi, Munkácsy u. 8. — 2347, BURZÁN CSABA, Debrecen, Hajdú J. u. 16. VI/52. — 4032, KÖTEL TAMÁS, Tihany, Csokonai u. 73. — 8237, SZABÓ GABRIELLA, Magyarfalva, Határőr u. 30. — 9422, RÉTI GABRIELLA, Szigetszentmárton, Jókai Mór u. 34. — 2318, PAPP GABRIELLA, Mohács, Radnóti ltp. 17. 4/13. — 7700, HERNÁDI MARGIT, Felsőzsolca, Mátyás kir. u. 38. — 3561, BÓCSI GYÖNGYI, Dabas II. Fürst S. út 1. — 2372, BÖRÖCZ ÉVA, Mohács, Liszt F. u. 6. — 7700, TÁNCZOS LAJOS, Kerepestarcsa, Szent László u. 69.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 139,50 Ft
I. félévre 77,50 Ft
II. félévre 62 Ft

81.2610 Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

PROGRAMOZOTT SZÖRNYETEGEK 4

IRTA: CSER GÁBOR RAJZOLTA: ENDRŐDI ISTVÁN

FOLYTATJUK

VESZÉLYES »BÚJÓCSKA«

Hegységeink gyomrában gyönyörű barlangrendszerek húzódnak, ezer titkot rejtve. Felfedezésük, bebarangolásuk izgalmas kaland lehet, ha...

CIKKÜNK A 2–3. OLDALON

FOTÓ: SZALAY BÉLA

81/32
XXXVI. ÉVF. • 1981. NOVEMBER 26. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

Az első föld alatti kilométer nem jelentett gondot. Kiépített útvonalon haladtak a csapatok. A jól ismert „hangversenyteremtől" azonban csupán térképre és a lámpák fényére hagyatkozott mindenki. Az aggteleki Baradla-barlangban megkezdődött a barlangászok versenye, amelynek a Kinizsi Kupa elnyerése volt a tétje. Jósvafőnél felszínre jutva egy-két kilométeres futás következett az erdőben, majd ismét a mélybe ereszkedve a Béke-barlang kegyetlenül nehéz szakasza várta a versenyzőket. Hol térdig, hol mellig gázolva a Komlós-patak vizében, hat kilométer után szakadt ruhában, sárosan, vizesen érkeztek a barlangászok a felszínre. A csapatokat nyomon követtük egészen addig, amíg a lehetőségeink engedték. A sár, a sötétség, a víz, a meredek sziklák megakadályoztak bennünket, hogy eljussunk a legizgalmasabbnak ígérkező részekig. Így csupán képzeletben kalandozhattunk tovább a föld alatti járatokban, hatalmas kürtőkben. Pedig milyen jó lett volna beljebb hatolni a hegy gyomrába.

Rideg világ

— Nemcsak a felnőtteket, hanem sok gyereket is hajt a vágy, hogy a föld alatti járatokban keressen kalandokat — mondta kísérőnk, dr. Dénes György, a Barlangi Mentőszolgálat vezetője. — Sajnos, sokszor meggondolatlanul, minden szakmai előkészítés nélkül igyekeznek megközelíteni olyan járatokat, amelyek még a tapasztalt barlangászoknak is gondot okoznak. Félelmetes vállalkozásokkal találkozott már mentőszolgálatunk, amely lassan negyed százada működik, és ezalatt elismerést vívott ki magának egész Európában. Többnyire idejében érkezünk, de egyszer-egyszer bizony már csak a tragédia tényét tudjuk megállapítani a rideg, föld alatti világban. Négy fiatalember eltűnését sokáig nem vette észre senki. A rendőrségre is hosszú idő után érkezett a bejelentés. Barlangi keresésre akkor még senki sem gondolt, hiszen egyiküknek sem volt köze a barlangászathoz. Talán, ha két-három napon belül megkezdjük a keresést, akkor még segíthettünk volna.

Kínálkozó kaland

— A barlangok világát sokan nem ismerik, számukra ezernyi veszélyt rejtenek ezek a kirándulások. Egyáltalán: mennyi időt lehet eltölteni a zord körülmények között?

— Versenyzőink többsége kutatómunkával is foglalkozik a sportszerű barlangászaton kívül — válaszolta Adamkó Péter, barlangkutató csoportvezető. — Akár egy hétre is leköltözhetnek. Természetesen ehhez tökéletes felszerelésre van szükség. Nemrég volt egy érdekes esetünk.

Egy szabad szombaton unatkozó fiútársaság ácsorgott a Mátyás-hegyi barlang lejárata előtt. Nem tudtak mit kezdeni magukkal. Ünneplő ruháikat gondosan összehajtogatták és egy kő alá rejtették. Valahonnan még elemlámpát is kerítettek. Kezdődhetett a „túra". Már alaposan bent jártak a barlangrendszerben, amikor a lámpát vivő fiú elesett. Eltörött az egyetlen világítóeszközük. A srácok hirtelen azt sem tudták, merre van a kijárat. A sötétben tapogatózva, céltalanul kóboroltak egy szál ingben, rövidnadrágban. A szülők ugyan már este értesítették a rendőrséget, de a körülmények miatt inkább határátlépési kísérletre gondolt mindenki. Majdnem egy hét telt el így. A barlangászokat végül csak akkor riasztották, amikor valaki véletlenül rábukkant a kő alá dugott ruhákra. Ettől kezdve aztán szinte egy-két óra alatt kihoztuk a már alig-alig élő srácokat.

Ezek szerint a barlangot messze ívben el kell kerülniük a gyerekeknek, de még a barlangászatban járatlan felnőtteknek is. Hiszen a barlangászok még maguk sem merészkednek le egyedül túrázni, pótfelszerelés, és társaik értesítése nélkül. Pedig hatalmas barlangrendszereink már feltárt és feltáratlan csodái, a cseppkővilág gazdagsága mágnesként vonzanak sokakat, de cseppet sem mindegy, hogy miként fogunk hozzá felfedezésükhöz.

A legcélszerűbb megoldás a különböző barlangász egyesületekbe való jelentkezés. Tizennégy éves kortól, esetleg korengedménnyel is, szívesen látnak mindenkit, aki komolyan szeretne foglalkozni ezzel a szép különleges sportággal.

Koncz Dezső

Fotó: Szalay Béla

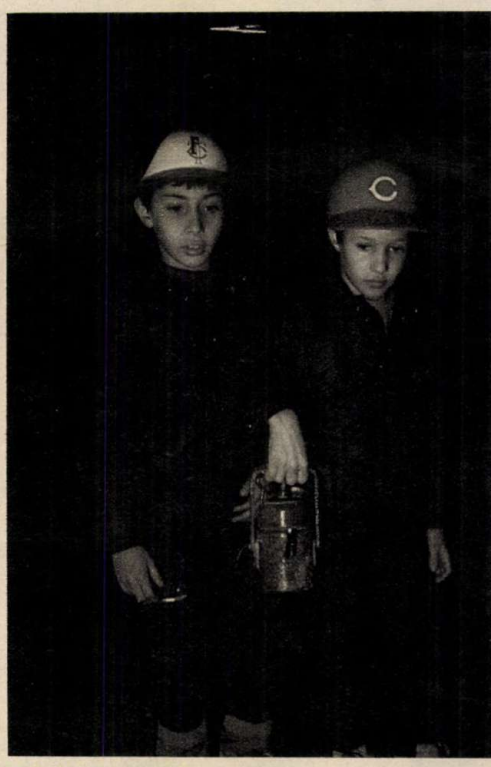

A karbidlámpa fénye kevés biztonságot nyújt a rideg, föld alatti világban

INDULÁS ELŐTT MÉG A FELSZÍNEN MEG KELL HATÁROZNI A PONTOS ÚTVONALAT

VIZES, CSÚSZÓS MINDEN EGYES CENTIMÉTER A BARLANGOK MÉLYÉN. EGYETLEN ROSSZ MOZDULATTÓL IS KÖNNYEN BAJ LEHET

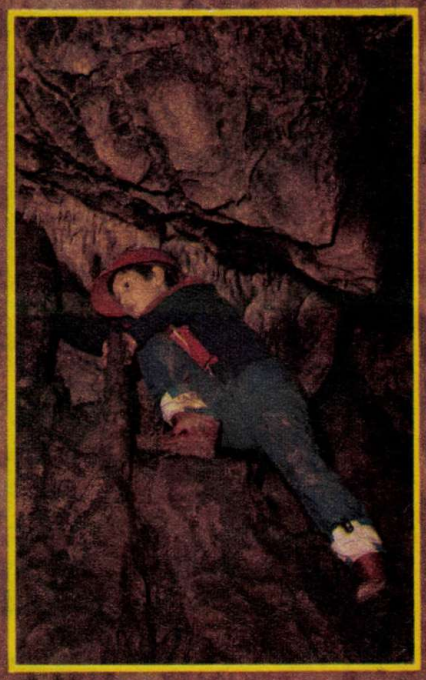

VESZÉLYES »BÚJÓCSKA«

Mozgalmas az élet a SZÓCSŐ szerkesztőségében

Szitó Jóskáék a babaház ablakát szerelik össze

Interjú készül az iskolarádió részére: Gyapjas Gabi a Riporter őrs indulásáról beszél

A jubileumi tortából mindenkinek jut egy szelet

Jóska ráütött a kalapáccsal a mutatóujjára. Fájt ugyan az ütés, de nem annyira, hogy a jajgatása elhallatszott volna Mindszenttől egészen Budapestig. Nem volt nagy ügy. Nagyobb ügy az, hogy amikor ráütött az ujjára, éppen házat építettek.

Természetesen Szitó Jóska az ujján kívül a szögekre is ütött. Nagyot, sokat és főleg ügyesen. Ezt Halál Laci (névrokona annak a bizonyos „nagy kaszás"-nak) is bizonyíthatja, meg még jó néhány fiú és lány, akikkel együtt rengeteget dolgozott az óvoda részére készülő alumínium babaházon. Alumínium babaház? Honnan vették hozzá az épületelemeket? Honnan? Hát a Fémipari Vállalat mindszenti gyáregységéből, patronáló üzemüktől. Azt már nemcsak a nagyközségben, hanem a környékén is tudják, hogy milyen jó kapcsolat fűzi Jóskáék közösségét, a Dózsa-telepi iskolát és a 2064-es Dózsa György Úttörőcsapatot az üzemhez. Hogy mást ne említsünk: Jóska, néhány ügyes kezű társával mindegyik szabad szombaton bejár a gyárba, ahol a KISZ-es ifjúmunkások segítségével a babaházon kívül még játszótéri mókuskereket, vetítőgépállványt, könyvespolcot és virágtartót is készítettek.

Hát ezért kerül a nevük a Pajtásba. Természetesen nem mi akartuk a róluk szóló képes riportot elkészíteni. Mindszenten is vannak újságírók, mégpedig jó hírűek. A Dózsa-telepi iskolától egy hajításnyira munkálkodnak, a központi általános iskolában. A nevük: Riporter őrs. Ők szerkesztik a 4478-as II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapat „Szócső"-vét. Szóval: velük akartuk elkészíttetni a képes riportot, de... azt üzenték: ne haragudjunk érte, hogy egy kis időre letették a tollat. Ők

HÁZAT IS ÉPÍTETEK

ugyanis most ünnepelnek. Pontosan tíz évvel ezelőtt alakult meg Riporter őrsük, és a mai riporterek vendégül látják a hat, nyolc, tíz évvel ezelőttieket: Hevesi Katit, Gyapjas Gabit, Gál Robit, Gyémánt Lenkét, Mucsi Flórát és a többieket, akiknek az írásai közül jó néhány a Pajtásban is megjelent. Szíves szóval invitáltak, hogy látogassunk el hozzájuk, nézzük meg a jubileumi kiállításukat, amelyet dr. Csihás Gáborné tanár néni irányításával rendeztek. Sok minden látható ott. Többek között tizenhat kötetnyi riporternapló, amely megannyi kellemes — olykor keserű — emléket megőrzött. Feltétlenül menjünk el, mert akkor a nagy tortából is kaphatunk egy szeletet.

*

Így történt aztán, hogy ellátogattunk Mindszentre, s a szólás-mondás szavaival élve: két legyet üthettünk egy csapásra. Két csapat hírességeit mutatjuk be együtt. Lehetett volna róluk — és az őket segítő sok-sok felnőttről — még többet írni, ötször annyi fotót készíteni... De hát minek? Két szóba belefoglalható mindaz, amit a mindszenti gyerekekről elmondhatunk: szorgalmasak, ügyesek. Még akkor is, ha olykor Szitó Jóska a mutatóujjára üt a kalapáccsal.

Füleki János
Fotó: Szalay Béla

Hangulatkép a babaház homlokzata előtt. Ha elkészül majd az épület, az óvodások is ilyen jó hangulatban veszik birtokba

CVÍDER BENEDEK BALLADÁJA (XIII.)

Eddig még nem beszéltem az öcskösről, mert rokonokról jót, vagy semmit. Mostanában azonban kezdek torkig lenni a fickóval. Na, kotródj öreg! — mondom neki barátilag. — Nem halogathatom tovább általános iskolai tanulmányaimat. Erre szó nélkül félrevonul rajzolgatni. Fel sem veszem a bántó közömbösséget, hanem odalépek. Rajzolgatunk, rajzolgatunk? — érdeklődök meleg testvéri szeretettel. Ja! — mondja foghegyről. — Egy támadásba lendülő huszárezredet. — Az nem ilyen — közlöm vele pedagógiai célzattal, és kitépem a kezéből a ceruzát. — Figyelj csak . . .!

Másfél órás parázs veszekedés után otthagy a huszárezredemmel, és dacosan építőkockázni kezd. Tvtornyot szeretne építeni, de hát látom, hogy ahhoz szélesebb alapra lesz szükség. Tehát elveszem tőle atyailag az építőkockákat. Másfél órás parázs veszekedés után otthagy, és locsolni kezdi a virágokat. Az egyikre túl sokat önt, a másikra túl keveset. Tehát önzetlenül kiveszem a kezéből a kannát. Másfél órás . . . de hát minek folytassam?

. . . Egészen természetes, hogy általános iskolai tanulmányaimra már alig maradt idő, így aztán szereztem néhány elszomorítóan alacsony értékű érdemjegyet. De hát érdekli is a tanerőt, hogy milyen átkozottul nehéz gyermekkorom van . . .?!

— Bocs, hogy közbeszólok — érintette meg a könyökömet a Sugár üzletközpont ÁPISZ boltjában egy kislány —, de hiába tetszik kínlódni azzal a műanyag tasakkal, csak az tudja szétnyitni, akinek hosszú a körme. Én például szinte kizárólag azért növesztem a karmaimat, hogy ilyenkor ne legyen gondom. Bár az is igaz, hogy az utóbbi időben csak másokon tudok segíteni. Nekünk gyerekeknek, nem adnak ilyen szatyrot, még akkor sem ha kérek. Megszoktuk. Így van ez a zöldségesnél is, ahol ránk sózzák a rohadt almákat, s ha zacskót merészelünk kérni, akkor vasvillaszemekkel néznek ránk. Szóval tessék csak ideadni nekem, majd segítek. Legalább nem hiába nőttek meg így a körmeim . . .

— bőcs —

ÖTVENEZER NÉZŐ ELŐTT

Ritka nagy eseménynek számít, ha a sportolók zsúfolt lelátók előtt szerepelhetnek. Kétszeresen nagy élmény a futballstadionok „arénájának" tomboló lelkesítése, a gólok önfeledt ünneplése. Ez a ritka szerencse érte Budapest és Szolnok megye serdülő labdarúgóit, akik a Magyarország—Norvégia VB selejtező előtt játszottak barátságos mérkőzést. A jövő reménységeinek népstadionbeli „fellépése" általános elismerést aratott, még a norvég szurkolók is lelkesen megtapsolták a levonuló játékosokat.

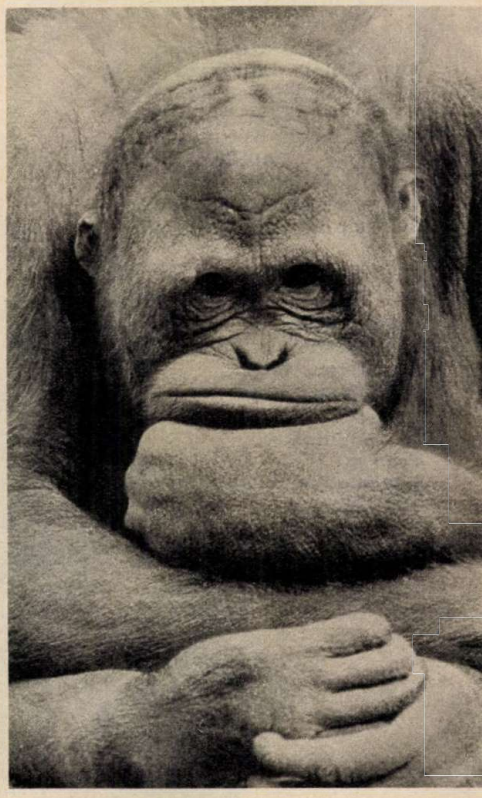

EGY KÉP — EGY MONDAT

Ennyi kézzel mégis zongoraművésznek kell mennem . . .

„HATVANÉVES" FIATALOK

Októberben ünnepelte 60. születésnapját a Mongol Forradalmi Ifjúsági Szövetség. Megalakulásakor csupán húsz tagja volt, ma már azonban kétszázezer fiatalt számlálnak soraikban. Nekik is köszönhető, hogy a mongol gyerekek nyugodt körülmények között élhetnek, tanulhatnak, játszhatnak.

TUBA FOGTA CSUKA

A csegöldi víztározó Szabolcs-Szatmár megye egyik kedvelt horgászparadicsoma. Ám azt még Tuba Csaba, a fehérgyarmati 2. számú Általános Iskola nyolcadikosa sem gondolta, hogy mekkora szerencse éri. Szabad szombaton, kora reggel kivetette a horgot, amelyre nem sokkal később ráakadt az óriási csuka. A mérlegelésnél kiderült, a hal hossza 82 centiméter, súlya pedig 6,85 kilogramm.

KEDVENC A ROBOGÓ

A Balatoni Úttörővárosban zalai és veszprémi gyerekek motorkerékpározni tanulnak. Kedvencük az áramvonalas, apró robogó.

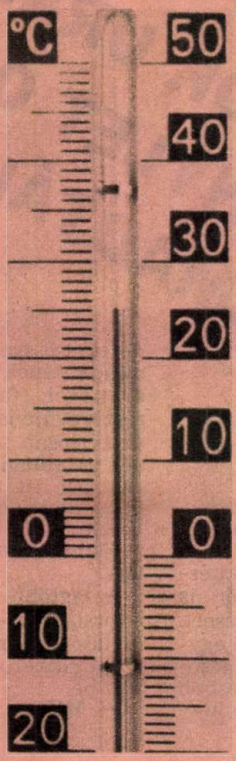

„SKÁLÁZÓ" CSILLAGÁSZ

Lehet, hogy Anders Celsius svéd csillagász szabad idejében énekelt is, de a skálázásnak más szerep jutott az életében. A kétszáznyolcvan éve született Celsius az általa készített hőmérő alappontjaiként a 0,98 bar nyomású (1 atm) víz forráspontját és a jég olvadási pontját jelölte meg. A köztük levő távolságot azaz, a skálát 100 egyenlő részre osztotta. Ezzel megalkotta a Celsius hőmérőt 1744-ben. Egy ilyen beosztást nevezünk 1 celsius foknak (C°).

Még két hőmérőtipust használnak a világon az említetten kivül: a Réumur-félét, és a Fahrenheit által készített beosztásút. A két alappont itt is azonos, de Réaumur 80 egyenlő részre osztotta a skálát, Fahrenheit pedig a jég olvadáspontját 32 F°-nak, a víz forráspontját pedig 212 F°-nak választotta.

SZŰKSZAVÚAN...

Zsúfolásig megtelt a közelmúltban a gyáli mozi. S bár a siker óriási volt, ezúttal nem sikerfilmet vetitettek, hanem az általános iskolások Csuporka bábcsoportja tartott remek előadást. ● Hazánkban tanuló vietnami, mozambiki és kongói főiskolai hallgatókat láttak vendégül a budapesti Rózsa Ferenc Általános Iskola Münnich Ferenc Úttörőcsapatának tagjai. A baráti beszélgetésen a gyerekek megismerkedhettek a távoli országok fiataljainak életével.

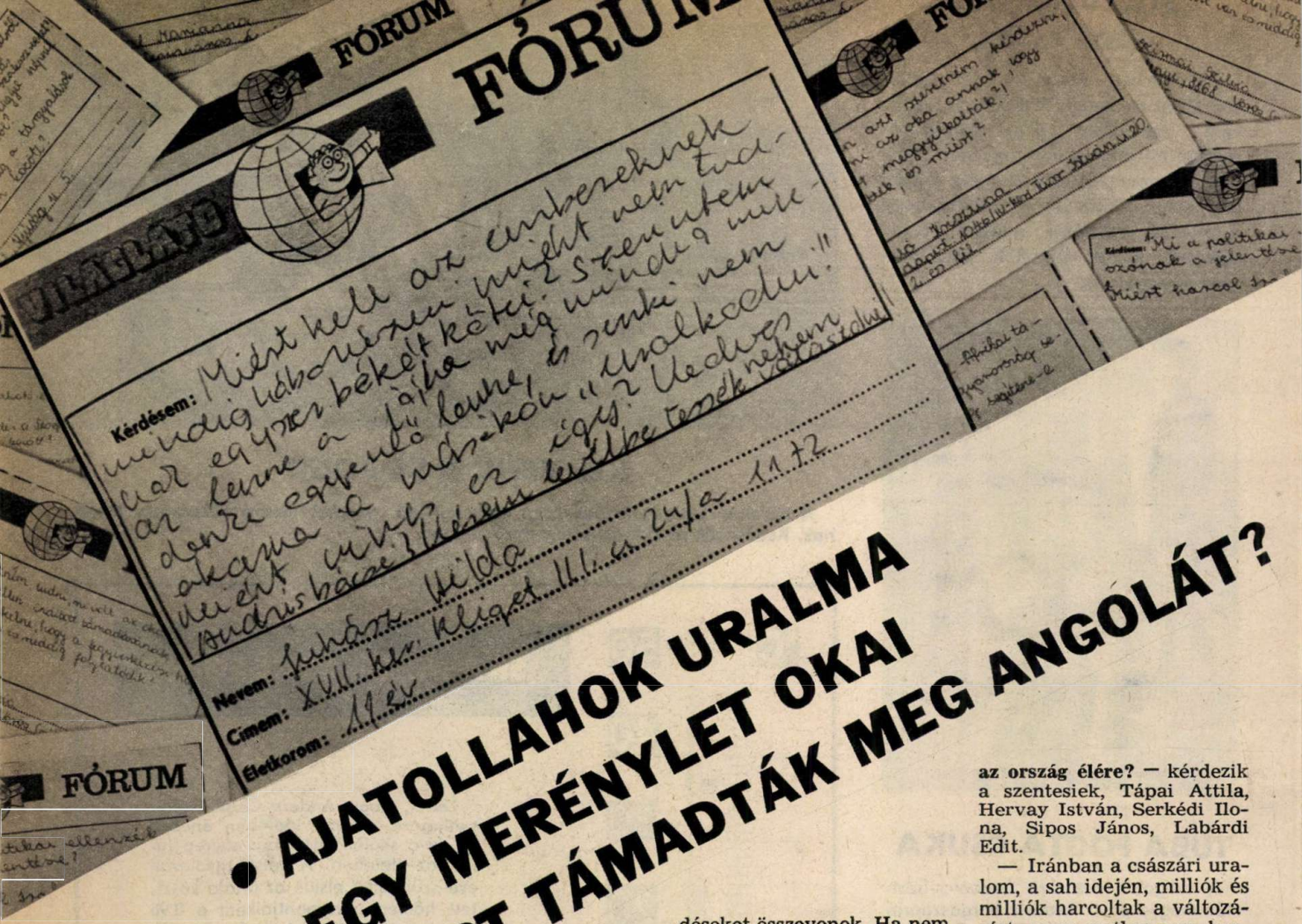

• AJATOLLAHOK URALMA
• EGY MERÉNYLET OKAI
• MIÉRT TÁMADTÁK MEG ANGOLÁT?

Ez a Világlátó-fórum rendesen elindult! Legalábbis, ami a kérdéseket illeti. Biztosan ismeritek a kifejezést: a bőség zavara. Hát most ez jellemzi a pontos helyzetet. Kérdésbucka, kérdéshalom, kérdéshegy. Egyre növekszik. Jönnek a lapok az ország minden tájáról, feladóik tízévestől tizenhat esztendősig, sokféle évjárat. És született már közös kezdeményezés is: a szentesi Petőfi Sándor Általános Iskola 7/b és 7/c osztályos tanulói rendszeresen, közösen küldik el kérdéseiket. „Most éppen Ázsiával ismerkedünk az iskolában. A későbbiekben a többi földrészre is kiterjed ismeretszerzésünk." A világpolitika fordulatai ezt a Pajtás Világlátóban is garantálják.

Most pedig, mielőtt a kérdésekre térnék, először is köszönet az érdeklődésért. Másodszor bocsánat, ha egy-egy fontos témával kapcsolatos érdeklődésre később válaszolok. Ha hasonló kérdéseket összevonok. Ha nem mindenkinek tudom ideírni a nevét (aki rendszeres résztvevője lesz a fórumnak, az biztosan viszontlátja nevét a lapban). Szóval elnézést. De itt ülök a kérdéshegy alatt. Alig látszom ki belőle.

Ideje elkezdeni a válaszolást.

A legtöbb kérdés Iránnal kapcsolatos — hiszen a Világlátó-fórumot az Iránról szóló cikkel együtt jelentettük be.

— Miért a papok kerültek az ország élére? — kérdezik a szentesiek, Tápai Attila, Hervay István, Serkédi Ilona, Sipos János, Labárdi Edit.

— Iránban a császári uralom, a sah idején, milliók és milliók harcoltak a változásért, vagy esetleg nem harcoltak fegyverrel, de kívánták, akarták a változást. A sah titkosrendőrsége, rendőrsége és katonasága a legkegyetlenebb módszerekkel próbálta letörni az ellenállást. Emiatt csak nagy titokban lehetett a forradalmi változást előkészíteni. A különböző ellenállási mozgalmak — mivel az ország területe hatalmas — csupán egy-egy városban, egy-egy vidéken szervezkedhettek. Egyetlen, egész Iránt átfogó erő létezett: a papság. A vallásnak nagyon nagy szerepe van az országban, ennek legfőbb oka a néptömegek tudatlansága, nyomora. Az iszlám egyháznak szervezete van, papjai — a mollák — a legkisebb faluban éppúgy megtalálhatók, mint a nagy városokban. A mecsetek szószékéről pénteki napokon — amikor minden mozdulni képes ember a déli közös imádságra megy — a császári rend ellen prédikáltak ezek a papok. Tehát miközben a kommunisták, a baloldaliak és más erők titkos szervezkedésre kényszerültek, a papok nyíltan, az iszlám védelme alatt szólhattak a néphez. Ez az oka annak, hogy a forradalom

Imádat vette körül Khomeinit, mert segített megbuktatni a sahot

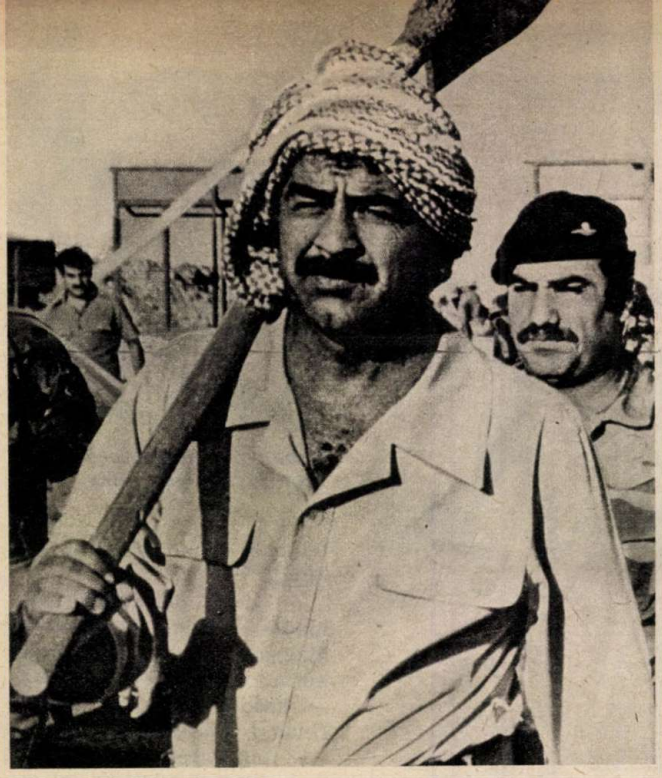

Iránnak és Iraknak sok kárt okoz az egymás elleni háború

élére a papok állhattak, és az iszlám erők ma is a legszervezettebbek Iránban.

— Milyen változást hozott Khomeini ajatollah megválasztása, ha az ő neve is kivégzésekhez kapcsolódik? — kérdezi Gruik Katalin (a címét sajnos, nem írta meg) 7. osztályos tanuló.

— A legfontosabb változás az, hogy az ország független lett attól a nagyhatalomtól — az Egyesült Államoktól —, amelynek sokáig „csendőre" volt. Ez azt jelenti, hogy az amerikai érdekekért a sah kész volt feláldozni katonái életét. A császári Irán olyan országokba küldte a hadseregét, ahol semmi keresnivalója se volt. És csupán azzal a céllal, hogy leverje az ottani függetlenségi mozgalmakat. Ez megszűnt. Iránban elindult olyan változás is, amely egy igazságosabb társadalmat kíván teremteni a nagyon gazdagok és nagyon szegények világának a helyén. Ez a folyamat azonban még nagyon a kezdetek kezdeténél tart, részint az Irakkal való háború, részint az országban folyó belső harcok miatt. A forradalmak — megmutatta a történelem — nagyon ritkán vértelenek. A nagy francia forradalom, vagy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom Szovjet-Oroszországban (a mai Szovjetunióban) is fegyverrel és sokszor elnyomó intézkedésekkel védte magát ellenségeivel szemben. A sok iráni kivégzés — éppúgy, mint a merényletek — azt mutatja, hogy a végső harc nem dőlt el. Remélhetőleg, ha Iránra béke köszönt, ha a hatalom egyszer szilárd lesz, akkor vér sem folyik majd.

A változásokat hozó Khomeini neve is kivégzésekhez, erőszakhoz kapcsolódik

— Miért kell még ma is Ruhollah Khomeininek kezet csókolni? — kérdezi Brezovai Katalin (tizenkét és fél éves), Téli Etelka Ilona Szentesről.

— Ennek nem kell nagy jelentőséget tulajdonítani. Ez az öregek, a megbecsült személyek iránti hagyományos tiszteletadás formája nemcsak Iránban, hanem sokfelé a Közel-Keleten. Az unoka a nagyapának sokfelé előbb a kezét, majd az arcát csókolja meg.

— Ki most Khomeini után a második leghatalmasabb? — kérdezi Bugyi Katalin.

— Montazeri ajatollah.

— Ki az iráni államfő? (A kérdező: Abonyi Csilla.)

— Khamenei ajatollah. Nem összetévesztendő Khomeinivel.

— Van-e Iránban kommunista párt, részt vesz-e az ország kormányzásában? — kérdezi Kiss Pál Zsuzsanna.

— Van. Tudeh Párt a neve. A kormányzásban nem vesz részt, de támogatja a forradalomnak a társadalom átalakítására vonatkozó programját, és Irán Amerika-ellenes külpolitikáját.

— Hol vannak az iráni sah gyerekei? — kérdezi Halász Sz. Judit és Fári Andrea.

— Egyiptomban. Még Szadat elnök adott palotát a sah családjának (volt palotája bőven) és ott, három méter magas kerítés mögött, biztonsági emberek tucatjaival körülvéve élnek. A trónörökös a sah halála után II. Reza Pahlavi néven császárrá koronáztatta magát, de csupán egy kertben és a palotában ismerik el ezt a címét.

A végső harc — sok minden árulkodik erről — Iránban még nem dőlt el

Az Iránnal kapcsolatos sok egyéb kérdésre még visszatérek, de lássunk mást is.

— Mi volt az oka Dél-Afrika Angola ellen indított támadásának? — kérdezi Szirmai Szilvia (Letenye, Vörös Csillag utca 6/b.)

— A Dél-afrikai Köztársaság belső rendszere fajüldöző — ez azt jelenti, hogy más jogai vannak a fehér bőrű és más a színes bőrű lakosságnak. Ugyanígy óriási különbségek vannak az itt élő fehér és az afrikai, ázsiai népesség életkörülményei között. Dél-Afrika gyarmatként kormányozza a szomszédos Namíbiát is — pedig az ENSZ több határozata mondta már ki Namíbia függetlenségét. Angola (északról Namíbia szomszédja) támogatja a függetlenségért harcoló namíbiaiakat. Azonkívül Dél-Afrika nem akar a kontinens déli részén olyan államot, amely, mint Angola — a szocializmust tűzte ki célul. A támadás az angolai haladó rendszer ellen és a namíbiai

Példátlan akció, merénylet a díszszemlén

Néhány másodperccel a végzetes lövések előtt

Változatlanul számítunk kíváncsiságotokra. Minden külpolitikai eseménnyel, helyzettel kapcsolatos kérdésetekre válaszol külpolitikai rovatunk szerkesztője: Kereszty András.

Kérdéseiteket az itt látható űrlapra írjátok le, vágjátok ki, ragasszátok fel levelezőlapra és így küldjétek el szerkesztőségünkbe. (Címünk: Budapest, 1397. Jászai Mari tér 5.)

VILÁGLÁTÓ FÓRUM

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

felkelők támogatása miatt indult.

— Újabb dél-afrikai támadás esetén, ha Angola Magyarország segítségét kérné, segítene-e hazánk? — kérdezi Hegedűs János (Iharos, Kiss út 39.)

— Magyarország sokfajta segítséget adott és ad is Angolának. Ez mindenekelőtt gazdasági természetű. Angola fegyveres erőit Kuba és a Szovjetunió segíti.

— Mi az oka, hogy Szadatot meggyilkolták, és kik tették? — kérdezi Kaló Krisztina (Budapest IV., Türr István u. 20.)

— A Szadat elleni országos elégedetlenség oka az a politika volt, amelynek következtében Egyiptomban az elnök békeigéretei ellenére semmit sem javult a tömegek helyzete. A fegyveres vallási csoportok — amelyeknek a merényletet tulajdonítják — csupán kis részét alkották annak a Szadat-ellenes nemzeti összefogásnak, amely Egyiptomban az utóbbi években kialakult.

— Mi a politikai ellenzék szó jelentése? (ezt a kérdést vettem ma elő utolsóként). Kérdezi: Péger Éva (Paks, Virág u. 85).

— Az ellenzék a hatalommal szembenállók, a politikai szempontból más véleményen levők csoportja. Az ellenzék lehet szervezett, ebben az esetben pártok, egyesülések köré tömörül. Lehet szervezetlen, amelynek hangját megfelelő fórum híján gyengébben hallani. Minden hatalomnak van bizonyos számú ellenzéke, teljesen egy véleményen levők társadalma még nincs.

Kereszty András

CSACSKA CSÚCSOK

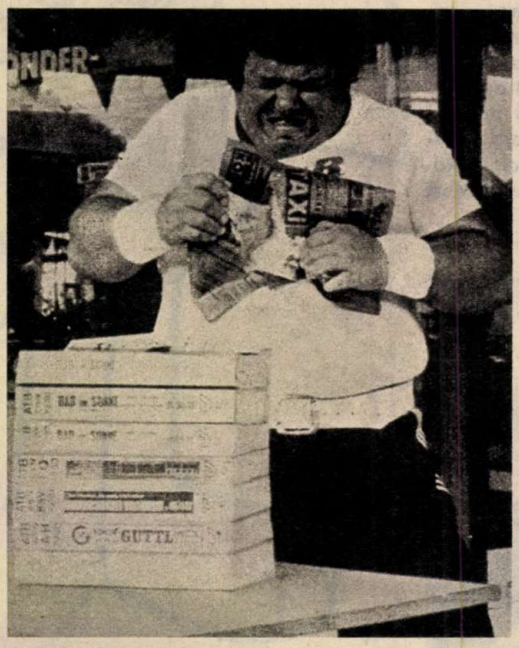

A grazi Otto Wanz „világcsúcsa": nyolc telefonkönyvet szaggatott szét pontosan 3 perc 36 másodperc alatt

A nindorfi Christion Patzig 54 km-t kerékpározott hátrafelé, hegedülve

A világ legerősebb hasizma a glücksburgi Adolf Chityl-é, bármilyen kemény anyagra képes csupasz hassal rávetődni

Minden idők legnagyobb hóembere, 17,84 méter magas, épült: Gossauban

Pihent agy és némi készpénz elegendő ahhoz – úgy látszik –, hogy valaki bekerüljön a lexikonba. No, nem az Új Magyar Lexikonba, hanem a Guiness-féle „Rekordok könyvé"-be. A pihent agy a lehető legkülönlegesebb, leghóbortosabb ötlet kifundálásához szükséges, a pénz pedig a megvalósításhoz. A fura kiadvány 1955-ben jelent meg először, azóta huszonhárom nyelven, negyven millió példányban látott napvilágot. Talán nem véletlen, hogy a csacska csúcsok felállításában az amerikaiak járnak az élen. Így például a Ketchup-ban (kecsap – paradicsomos, fűszeres szósz) való fürdés rekordját is amerikai tartja 17,5 órával, akárcsak a hulahoppozását, amely 62 óra. A világ leggyorsabb pszichiátere ugyancsak amerikai. Dr. Albert Z. Weiner Erltonban naponta négy kezelőszobában mindig ötven pacienssel foglalkozott.

Nem foglalkozott viszont senki az osztrák Andreas Mihaveccel, akit 1971. április elsején valami csekélység miatt börtönbe zártak. s tizenkilenc napig teljesen meg is feledkeztek róla. Sem enni, sem inni nem adtak neki. Így az övé a különleges csúcsok között is különleges. Legalábbis annyiban, hogy neki sem ötlet, sem pénz nem kellett ahhoz, hogy rekorderré váljon – mégis az lett. Hosszú ideig ő volt a „legtovább koplaló" cím védője.

Akarata ellenére.

B. F.

TÖRTÉNELEM

LAPRÓL, LAPRA

Előző számunkban bemutattam nektek a Pajtás kezdeti éveit. Néhány olvasó, mihelyt végignézte az összeállítást, rögvest felhívott telefonon: „Kajla, miért nem közöltél fényképeket is?" – kérdezék. Miért? Azért, mert akkoriban nagyon kevés fénykép jelent meg a lapban. Többségében rajzokkal illusztrálták az írásokat. 1964-ben nagyot lépett előre a Pajtás. Attól fogva más nyomdagépen, jobb minőségű papíron készült. Ekkor vált igazi képeslappá. Előbb 16 oldal volt a terjedelme, majd 1968-tól pedig 32 oldallá bővült. Természetesen akkor még fekete-fehér színű volt mindegyik képe. Hiszen akkoriban még a televízió is csak ilyen képeket sugárzott. Most éppen ezért meséljenek inkább a képek.

LAPUNK 35 ÉVES

1965-ben a Pajtás hirdette meg a Veszélytérkép-akciót, amelynek fővédnöke Benkei András belügyminiszter volt. Sok száz őrs készítette el lakóhelye térképét a veszélyes helyek jelölésével.

1963 tavaszán levelet kaptunk a salgótarjáni Tigris őrstől. Ezt írták: „Jó lenne, ha a Pajtás sok-sok fényképet közölne a mi életünkről. Egy jól sikerült kép ugyanis többet mond, mint egy oldalnyi szöveg. Így a lap versenyre kelhetne a tévével." A Tigris őrs – és sok más olvasó – óhaja 1964. január 9-én teljesült. Íme, ez volt az első képes Pajtás címlapja.

TALÁLKOZUNK A DUNÁNÁL

A magyar úttörők eddigi legnagyobb vetélkedője 1965 tavaszán zajlott le. A Dunától nyugatra és keletre elterülő országrészek őrsei két nagy sereghez tartoztak. Az egyik sereg a „Fekete farkas", a másik a „Szirti sas" fedőnevet viselte. Sokféle feladatot kellett megoldaniuk. A legügyesebb őrsök nyáron Visegrádon találkoztak.

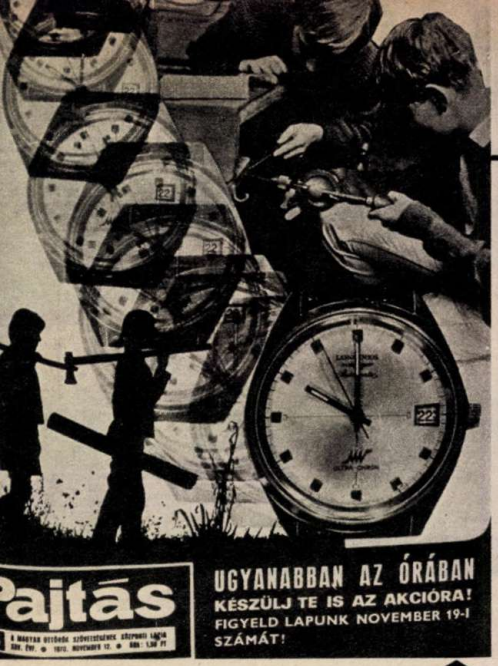

Ugyanabban az órában – ez volt a fedőneve annak a nagyszabású akciónak, amelyet a Pajtás hirdetett meg 1970-ben, pártunk X. kongresszusa tiszteletére. A feladat: „November 22-én, vasárnap délelőtt 10–11 óra között hajtsatok végre egy nemes tettet!" A tettekről annyi levél érkezett, hogy tízezer Pajtás-oldalt lehetett volna teletölteni velük.

Az ország leghíresebb őrse a budapesti Galagonya őrs volt. Ők ugyanis négy éven keresztül, minden hónapban egy alkalommal benne voltak a Pajtásban. Hogy miért? Ötletesek voltak, és rengeteg sztori fűződött a nevükhöz. Ez a kép az 1970. október 1-i számban jelent meg. (Középen Red, az őrs kedvence.)

Foci, foci minden mennyiségben! 1966 nyarán hirdette meg első ízben szerkesztőségünk a grundfoci csapatok nagy viadalát. Abban az évben a dunaújvárosi Egyetértés nyert bajnokságot, övék lett az első Pajtás Kupa. Évek során, több tízezer fiú kergette a labdát e nemes kupáért. Közülük jó néhányan ma már az élvonalban küzdenek, mint például Nyilasi, Komjáti és a győri Szabó Ottó. Képünkön a barcsi fiúkat láthatjuk. Ők többször is megnyerték a bajnokságot.

Pontosan tizenöt év telt el azóta, hogy a mi kedves barátunk: Pif, a francia gyerekek lapjából, a Vaillantból – akkor még ez volt a lap címe – átlépett a Pajtásba. Azóta is rendszeres vendégünk. Ez akkor óriási szenzáció volt...

...de még ennél is nagyobb szenzáció történt 1967. április 27-én. Ezen a napon láttam meg a napvilágot... A nevemet kajla fülemről kaptam. Egyszeriben olyan népszerű lettem, hogy három hónap múlva – július 27-én – már a címlapra kerültem. Ó, milyen karcsú, vékonynyakú kutyuska voltam akkor még! Hiába, az idő eljár! Tizennégy év nagy idő... és az a sok kaland... Érdemes volt megszületnem!

MOTORIZÁ

Hányszor megcsodáltuk már a mozivásznon az idegtépő autós hajszákat bemutató főhőst, akit pozdorjává gyűrt járművéből sokszor csak lángvágóval lehet előbányászni. Nem titok, hogy a nagy karambolok, borulások felvételei közben a kormánykerék mögött kaszkadőrök ülnek. Ilyen és ehhez hasonló filmbeli látványosságokból állította össze műsorát néhány bátor autóversenyző.

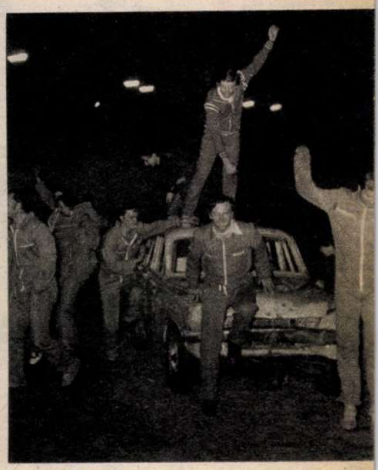

A Millenáris öreg betonteknője inkább a versenykerékpárok hangtalan suhanásához szokott, mintsem vadul bőgő motorzajhoz. A hír, mely szerint egy álló héten keresztül minden este papírként hajtogatnak majd össze néhány autót, gyorsan terjedt. S akik végignézték a „Tigris" autós kaszkadőrcsoport meghökkentő műsorát, nem csalódtak.

Három kiszuperált jármű felett átrepülni motorral, autóval és crossautóval, szinte bemelegítés, amolyan rutingyakorlat volt a „pilóták" számára. Amit azonban Kökényesi György művelt crossmotorjával, az egyedülálló. Úgy ugratott át hat autónyi távolságot, hogy közben még a kormányt is elengedte. Mindezt bekötött szemmel, rádióirányítással is végrehajtotta. A többszörös motocrossbajnok nem véletlenül edzője a versenyág válogatottjának.

Az autósportot kedvelők láthattak szédületes tempóban zajló körversenyt rallyautókkal, majd ugyanezt jóval lassúbb roncsautókkal. Bizony, egyszer-egyszer előfordult, hogy a lökdösődés után a vezető a világot fordítva nézve kényszerült a verseny feladására. Közben „lazításként" akrobatamutatványoknak tapsolhattunk: Kucsera Pál úgy mászkált a száguldó autó tetején, oldalán, mintha csak vasárnap délutáni sétáját végezné.

Mint minden cirkuszi mutatványnál, itt is voltak veszélyesebb attrakciók. Józan ésszel senki sem merne beülni egy biztosan felboruló autóba. Nos, itt a négyszeri, ötszöri bukfenc után is mosolyogva szállt ki a „pilóta" az autóra alig-alig emlékeztető roncsból. S ha az „őrültségeket" a végsőkig lehet fokozni, akkor az utolsó szám minden bizonnyal a csúcsot jelentette. Nem kis bátorság kellett ahhoz, hogy két, egymással szembe száguldó autóban a vezetők előre megfontoltan, sőt, kiszámítottan nekirontsanak egymásnak.

K. D.

Fotó: Szalay

LT TIGRISEK

Az eukaliptusz fán függő, karambolos autó figyelmeztet: vezess óvatosan!

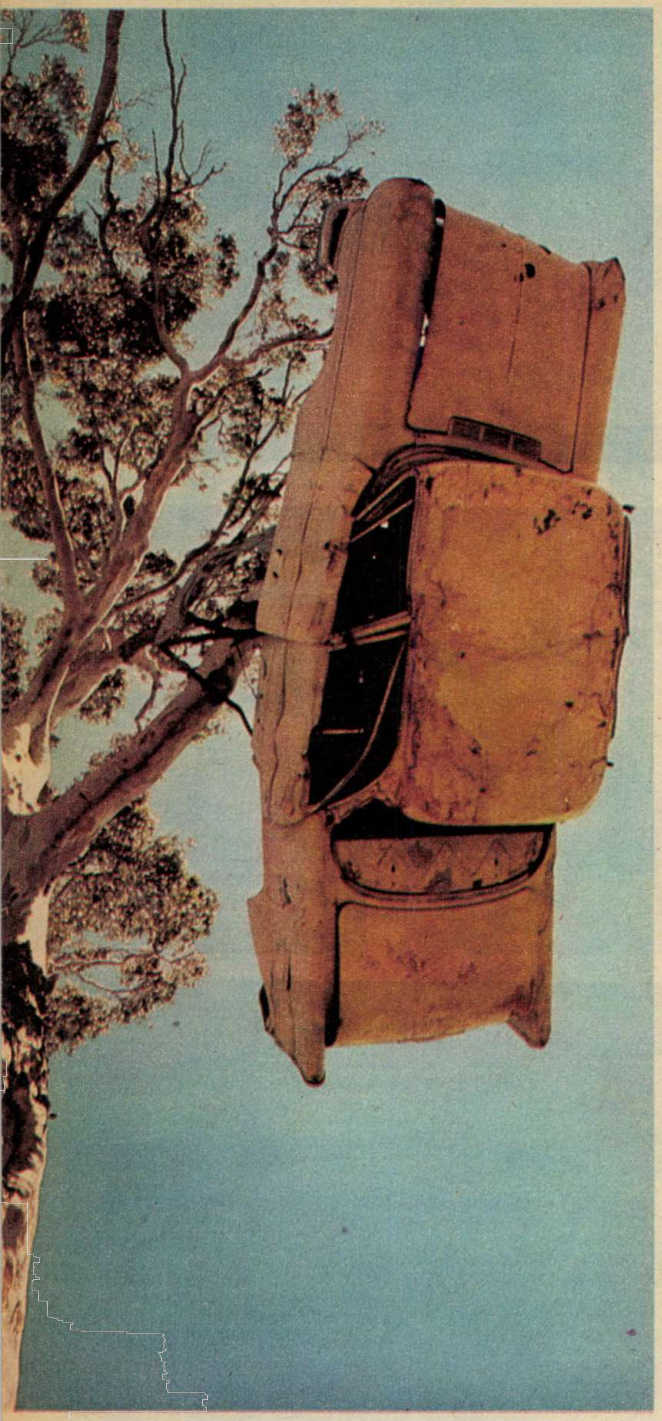

Ez a nebraskai férfi nem tudott megválni öreg kombijától: a könyvespolcba építette

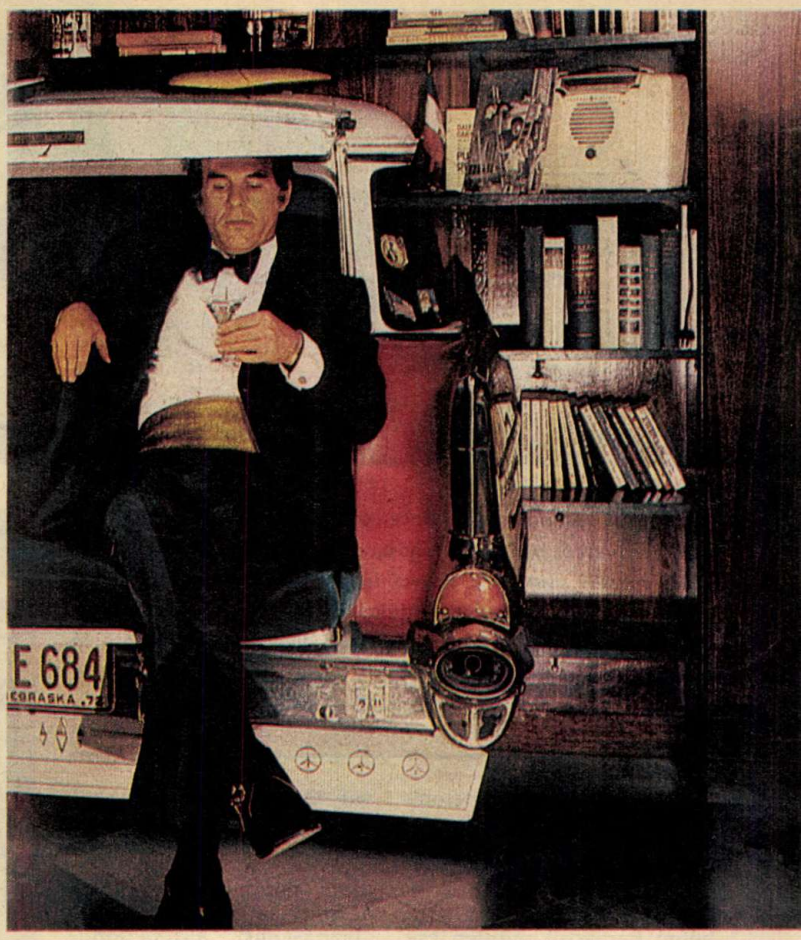

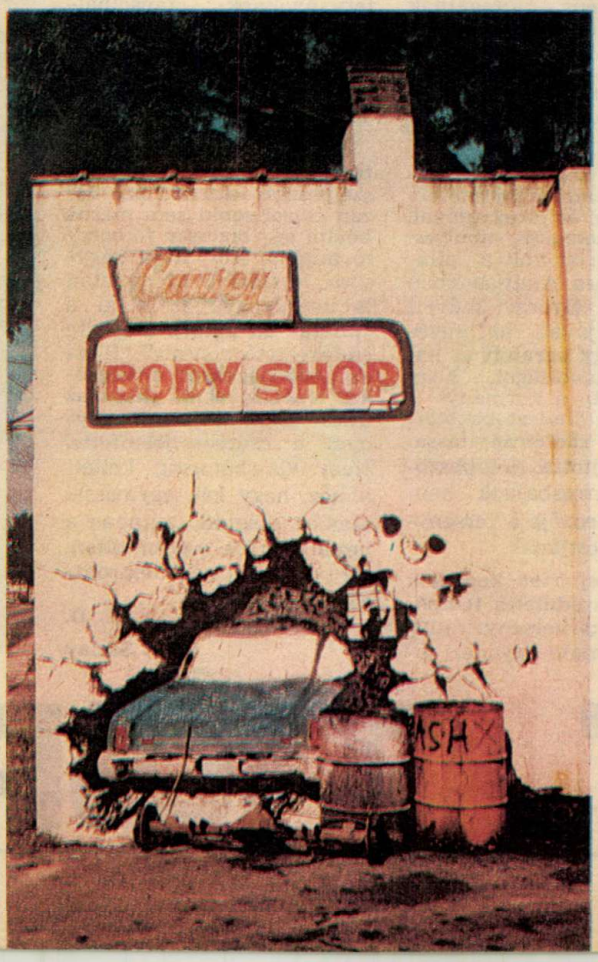

Reklám. A falba fúródó autó a szomszédos javítóműhelyre hívja fel a figyelmet

Kiűzetés a Paradicsomból. Sok amerikai így fogja fel, hogy meg kell válnia országúti cirkálójától, luxusautójától. Az öreg kedvencekből emlékművek lesznek, a gépkocsitulajdonosok pedig kiskocsikba szállnak át

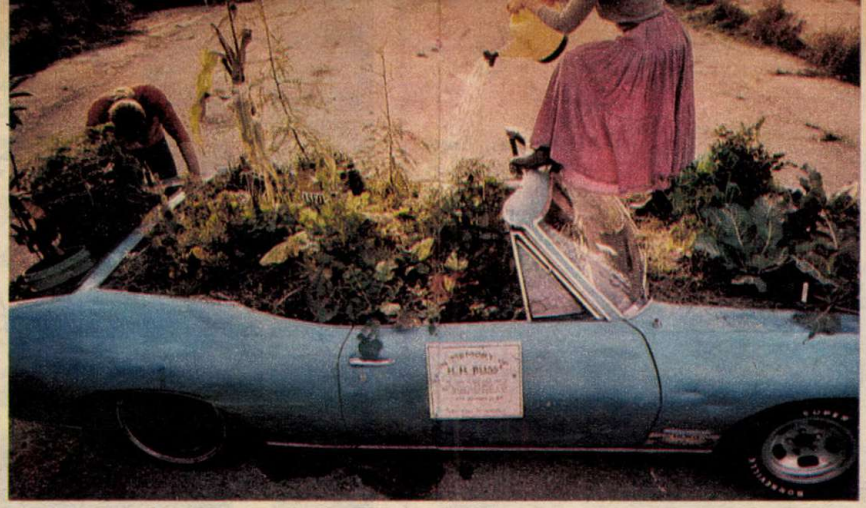

Zöldségtermelés egy öreg Pontiacban

EMLÉK-MŰVEK AUTÓKBÓL

Egy korszak véget ért az Egyesült Államokban. Egy nagy szerelem elmúlt. Az amerikaiak kénytelen-kelletlen megválnak benzinfaló luxusautóiktól. Helyettük a tegnap még kinevetett és lenézett kisautókat vásárolják. A legtöbbjüket ez nagyon fájdalmasan érinti, ám a legkínosabb szenvedést Detroit éli át. Ebben a városban vannak a híres autógyárak, a General Motors, a Ford, a Chrysler igazgatóságai, üzemei, amelyek nem készültek fel vevőkörük elpártolására. Pedig a négykerekű, országúti „cirkálók" napjai már 1973, az első olajár emelkedés óta meg voltak szám-

EMLÉK-MŰVEK AUTÓKBÓL

Aki kedves, öreg autóját szereti – az kiméli, ezt a Chevrolet-Coupét versenyre viszik

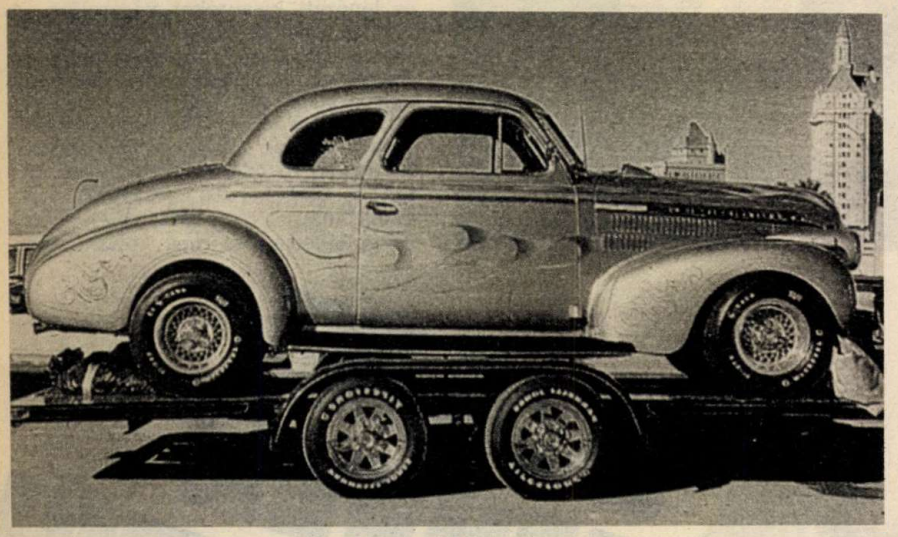

lálva. Ezt azonban itt sehogyan sem akarták tudomásul venni. Tovább éltették a nagyfogyasztású, nehéz autókat, bár a benzin ára háromszorosára szökött. Mialatt Európában és Japánban a gépkocsik benzinfogyasztását igyekeztek a legkisebbre csökkenteni, és ennek megfelelően tervezték meg az új típusokat is, az amerikaiak hagytak mindent a régiben. A vásárlók csak a nyolchengeres járműveket keresték, csak azokat gyártották az üzemek. Aztán jött 1979 nyara. A benzin hiánycikk lett, nem jött több kőolaj Iránból, ahol megdöntötték a sah uralmát. Ráadásul a többi arab ország is csökkentette az olajtermelést. A benzinkutaknál kígyózó sorokban mindenütt az ököljog uralkodott, a szó szoros értelmében vadnyugati jelenetek játszódtak le, valóságos harc folyt minden csepp üzemanyagért. Sok ezren Kanadába jártak át tankolni. Kaliforniában benzin-szükségállapotot vezettek be, benzinjegyeket nyomtattak. Lassan mindenki számára világos lett, ezek a luxusautómonstrumok nem illenek a mai gépkocsivalóságba. Az emberek egyszeriben kisautón akartak közlekedni. Csakhogy ilyeneket Detroit nem tudott szállítani, ezért ma minden harmadik autó külföldi származású az Egyesült Államokban. Detroitban ráfizetéses üzlet lett az autógyártás. Tavaly az amerikai autóipar 4,2 milliárd dolláros rekordveszteséget ért el. A Chrysler csődbe jutott. Az öreg gyárakat lebontották, a futószalagokat, amelyeken a kéttonnás óriási kocsikat szerelték, az ócskavas telepre hajították. Nyolcvanöt milliárd dollárba került a General Motors, a Ford, a Chrysler életre keltése, vagyis ennyiért vásárolták meg azoknak a modelleknek a terveit, gyártási jogát, amelyeket az európaiak és a japánok már húsz éve szállítanak az USA-ba: a takarékos fogyasztású, kényelmes, jól megszerkesztett kisautókat.

Az egykori kedvencek a négy kereken gördülő „házak", „szállodák" pedig egy csapásra emlékművekké váltak. Persze, voltak, akik képtelenek voltak elszakadni „szerelmüktől". Egy nebraskai férfi öreg kombijának hátulját levágta és a könyvespolcfalba illesztette. Los Angelesben néhány fiatal zöldséget termeszt egy Pontiacban, amit bizonyos H. H. Bliss emlékére „állítottak fel". Bliss volt az első közlekedési baleset áldozata az USA-ban, 1899-ben elütötte egy autó.

Emellett természetesen még sok mindenre alkalmasak a kimustrált autók. Egy élelmes autójavító iparos például az országút mentén emelt egy falat, amelybe egy gépkocsit ültetett be, ezzel reklámozva a szomszédban levő műhelyét. A biztosítótársaságok intő jelnek használják fel a kiszolgált kocsikat. Egyes sztrádák mellett, a balesetveszélyes helyek előtt karambolos autókat függesztenek a fákra, ezzel figyelmeztetve a gépkocsivezetőket: vezess óvatosan!

A nagyméretű luxusautók idejének végleges letűnését azonban néhány kaliforniai művész fejezte ki a legtalálóbban: egy 1959-es Cadillacet a szó szoros értelmében átszúrtak egy nyolc méter hosszú, két tonna súlyú szöggel. „Emlékművüknek" ezt a címet adták: „Egy korszak vége".

Bőcs Ferenc
(A Stern nyomán)

KEDVES ISMERŐS „LILIOMFI LESZEL!"

A színész élete tele van változatossággal. Talán már gyermekkorában is akadt néhány kalandja? – kérdezem Lőte Attilától.

– A barátommal kedvenc szórakozásunk az volt, hogy kimásztunk a kertből az utca fölé nyúló ágra. Ez idáig ártatlan dolognak látszik, csakhogy mi magunkkal cipeltünk egy-egy kiló cseresznyét. Mivel a magok ehetetlennek bizonyultak, így kénytelenek voltunk azokat a járókelőkre pöccinteni. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy ha valaki színész szeretne lenni, akkor gyerekkorában feltétlenül bosszantania kell a felnőtteket.

– Mi volt az első, igazán nagy szerepe?

– A gimnáziumban Szalánczi tanár úr, aki biológiát tanított, de azelőtt vándorszínész volt, színjátszó csoportot szervezett. „Te, fiam Liliomfi leszel!" – mutatott rám. Azóta sok minden történt velem. Főiskola, kétévi játék Debrecenben, majd Pesten a Madách Színházban, melynek jelenleg is tagja vagyok.

– Melyik színműre emlékszik vissza a legszívesebben?

– A „Te meg én" című kétszemélyes darabra, melyben Domján Edit volt a partnerem. Élményt jelentett vele színpadon lenni.

– Mi az, amivel szívesen foglalkozik szabad idejében?

– Amikor csak tehetem, tizenhárom éves lányommal nekivágunk a hegyeknek. Mindketten nagyon szeretünk kirándulni.

Koncz Dezső
Fotó: Gaál Zoltán